

STORTINGET

Innst. 93 L

(2018–2019)

Innstilling til Stortinget
fra arbeids- og sosialkomiteen

Prop. 12 L (2018–2019)

Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om Endringer i folketrygdloven, sosialtjenesteloven og enkelte andre lover samt oppfølging av anmodningsvedtak om pleiepengeordningen (samleproposisjon høsten 2018)

Til Stortinget

1. Sammendrag

1.1 Proposisjonens hovedinnhold

I proposisjonen fremmes forslag om endringer i følgende lover:

- lov 13. desember 1946 nr. 21 om krigspensjonering for militærpersoner
- lov 26. april 1947 nr. 1 om 1 og 17 mai som høgtidsdager
- lov 3. desember 1948 nr. 7 om pensjonstrygd for sjømenn
- lov 6. juli 1951 nr. 4 om Norges Krigsskaderåd
- lov 17. juli 1953 nr. 2 om erstatning for krigsskade på eiendom og interesse
- lov 12. desember 1958 nr. 10 om yrkesskadetrygd
- lov 22. juni 1962 nr. 12 om pensjonsordning for sykepleiere
- lov 16. desember 1966 nr. 9 om anke til Trygderetten (trygderettsloven)
- lov 29. april 1988 nr. 21 om ferie (ferieloven)
- lov 23. august 1996 nr. 63 om allmenngjøring av bestemmelser i tariffavtale om europeiske samarbeidsutvalg m.v.
- lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven)

- lov 10. desember 2004 nr. 76 om arbeidsmarkeds-tjenester (arbeidsmarkedsloven)
- lov 17. juni 2005 nr. 62 om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. (arbeidsmiljøloven)
- lov 16. juni 2006 nr. 20 om arbeids- og velferdsforvaltningen (arbeids- og velferdsforvaltningsloven)
- lov 18. desember 2009 nr. 131 om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen (sosialtjenesteloven)
- lov 16. desember 2011 nr. 60 om pensjonsordning for stortingsrepresentanter og regjeringsmedlemmer
- lov 27. januar 2012 nr. 9 om arbeidstvister (arbeidstvistloven)
- lov 6. juni 2014 nr. 19 om stans i utbetalinga av offentlege ytingar og barnebidrag når ein av foreldra har bortført eit barn til utlandet

Det blir også foreslått endringer i opptjeningsperioden for dagpenger – folketrygdloven §§ 4-4, 4-11 og 4-15. Endringsforslaget følger opp forslag fremmet i Prop. 1 S (2018–2019).

Videre redegjøres det i proposisjonen for regjeringens oppfølging av Stortingets anmodningsvedtak nr. 1, 55, 163, 166, 167 og 168 for sesjonen 2017–2018, som alle er knyttet til pleiepengeordningen. Vedtakene er av ulik karakter og er fulgt opp på forskjellige måter.

Det foreslås endringer i bestemmelsene om kvalifiseringsprogram i sosialtjenesteloven. Forslagene gjelder inngangsvilkår, varighet og innhold i kvalifiseringsprogrammet. I tillegg foreslås enkelte lovtekniske endringer.

Det foreslås videre endringer i § 8 i lov 6. juni 2014 nr. 19 om stans i utbetalinga av offentlege ytingar og barnebidrag når ein av foreldra har bortført eit barn til

utlandet. Det foreslås at Arbeids- og velferdsetaten skal få tilgang til opplysninger direkte fra folkeregisteret og at det samme skal gjelde for opplysninger om inntekt fra a-ordningen, og opplysninger om formue fra finansinstitusjoner eller andre som har formuesverdier under forvaltning med videre.

Det foreslås videre andre endringer i folketrygdloven og enkelte andre lover når det blant annet gjelder:

- forenklinger i reglene om fastsettelsen av sykepengegrunnlaget til selvstendig næringsdrivende, frilansere og frilansere som har tegnet forsikring i folketrygdloven §§ 8-35, 8-38 og 8-39.
- lovtekniske endringer som gjelder skrivefeil, feilhenvisninger til lover og paragrafer med videre. Endringene er i hovedsak gjort på bakgrunn av Lovdatas regelrapporter.

Det vises til proposisjonens kapittel 6, der merknader til de enkelte paragrafene i lovforslaget er nærmere redegjort for.

1.2 Lovforslag som følge av forslag i Prop. 1 S (2018–2019) og oppfølging av anmodningsvedtak

1.2.1 Endring av opptjeningsperioden for dagpenger – folketrygdloven §§ 4-4, 4-11 og 4-15

1.2.1.1 INNLEDNING

Det foreslås at opptjeningsperioden skal løpe fra den siste kalendermåneden før søknad om dagpenger, og enten 12 eller 36 kalendermåneder tilbake i tid. Det foreslås en tilsvarende endring i perioden som legges til grunn for opptjening av dagpengegrunnlaget etter § 4-11.

Vurderingen av om tidligere inntekt gir grunnlag for å innvilge dagpenger i 52 eller 104 uker er knyttet til beregningen av minsteinntekten, jf. folketrygdloven § 4-15. Som følge av at opptjeningsperioden for minsteinntekten flyttes, vil beregningen av stønadperiodens lengde endres tilsvarende.

I tillegg foreslås det ny hjemmel til å gi forskrift om hva som regnes som siste avsluttede kalendermåned og søknadstidspunkt.

Det vises til kapittel 2.1, der bakgrunn og gjeldende rett blir redegjort for.

1.2.1.2 DEPARTEMENTETS VURDERINGER OG FORSLAG

Dagpenger under arbeidsløshet skal gi midlertidig inntektssikring til personer som har tapt inntekt som følge av arbeidsløshet, mens de søker nytt arbeid. Opptjeningsperioden bør ligge så tett opp til søknadstidspunktet som mulig.

Stortinget fattet følgende vedtak i forbindelse med behandlingen av Prop. 1 S (2017–2018):

Forslag til endringer i dagpengeordningen som bedre ivaretar inntektssikring for nylig arbeidsledige

Vedtaksnr. 63, 4. desember 2017

«Stortinget ber regjeringen, i samarbeid med Kristelig Folkeparti og Venstre, fremme forslag til endringer i dagpengeordningen som styrker arbeidslinjen, og som på en bedre måte enn i dag ivaretar formålet om inntektssikring for de som nylig har blitt arbeidsledige.»

Det foreslås at inntekten de siste 12 eller 36 månedene før tidspunktet for søknad om dagpenger legges til grunn ved beregning av minsteinntekten etter folketrygdloven § 4-4 og dagpengegrunnlaget etter folketrygdloven § 4-11. Siden inntekten rapporteres per kalendermåned i a-ordningen, må den inntekten som legges til grunn, gjelde de siste avsluttede kalendermånedene, og ikke fra dato til dato. Dette fremgår av forslaget til lovtekst.

Endringsforslaget følger opp anmodningsvedtak nr. 63, 4. desember 2017. Arbeidsløse som etter gjeldende regler ikke får innvilget dagpenger fordi de ikke har hatt tilstrekkelig inntekt det siste eller de siste tre avsluttede kalenderårene, vil med endringen kunne få dagpenger på grunnlag av inntekt i søknadsåret. Dette kan komme nyutdannede med kortere arbeidsforhold til gode. Arbeidsløse som har lengre perioder uten arbeidsinntekt før de søker dagpenger, og som i dag får dagpenger, vil ikke fylle minsteinntektskravet når inntekten ligger for langt tilbake i tid. Dette er i tråd med anmodningsvedtaket.

Det kan være behov for nærmere regulering i forskrift om hvordan etterrapportering skal håndteres og hvilke måneder som skal regnes som de «siste» 12 eller 36 månedene før søknadstidspunktet. Det kan også være behov for å gi nærmere bestemmelser også om hva som regnes som «søknadstidspunktet».

Det foreslås derfor også nye forskriftshjemler i folketrygdloven § 4-4. Behovet for forskriftsregulering vil vurderes nærmere i samråd med Arbeids- og velferdsetaten.

Stønadperiodens varighet, 52 eller 104 uker, bestemmes ut fra om minsteinntekten er over eller under 2 G. Når opptjeningsperioden for minsteinntekten flyttes til de siste 12 eller 36 månedene før tidspunktet for søknad, innebærer dette at også perioden for vurdering av stønadperioden endres. Folketrygdloven § 4-15 oppdateres i tråd med dette.

Det vises til lovforslaget, folketrygdloven §§ 4-4, 4-11 og 4-15.

1.2.1.3 IKRAFTTREDELSE. ØKONOMISKE OG ADMINISTRATIVE KONSEKVENSER

Det foreslås at endringene trer i kraft 1. juli 2019.

Forslaget anslås ikke å ha konsekvenser for dagpengebevilgningen, se Prop. 1 S (2018–2019) Arbeids- og sosialdepartementet, kapittel 2541 post 70.

1.2.2 Oppfølging av anmodningsvedtak knyttet til pleiepengeordningen

Stortinget fattet 11. oktober 2017 følgende anmodningsvedtak etter trontaledebatten:

ENDRINGER I PLEIEPENGEORDNINGEN

Vedtak nr. 1, 11. oktober 2017

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om endringer i pleiepengeordningen som sikrer mer økonomisk trygghet og forutsigbarhet for foreldre med pleie- og omsorgsoppgaver.»

Vedtaket anses som fulgt opp gjennom budsjettforliket inngått 22. november 2017 mellom de daværende regjeringspartiene Høyre og Fremskrittspartiet og samarbeidspartiene Kristelig Folkeparti og Venstre. Regelverket ble endret, slik at det blir gitt 100 pst. ytelse gjennom hele den ordinære perioden (inntil fem år), jf. folketrygdloven § 9-12 første ledd, samt at unntaket for psykisk utviklingshemmede personer over 18 år er gjeninnført, jf. folketrygdloven § 9-10 tredje ledd. Endringene er trådt i kraft. Anmodningsvedtaket er generelt utformet, og oppfølgingen av det må også ses i sammenheng med oppfølgingen av øvrige anmodningsvedtak knyttet til pleiepengeordningen.

Stortinget fattet 4. desember 2017 følgende anmodningsvedtak etter finansdebatten:

VILKÅR FOR Å FÅ PLEIEPENGER (ANDRE ENN FORELDRE)

Vedtak nr. 55, 4. desember 2017

«Stortinget ber regjeringen utrede om vilkåret for å få pleiepenger bør endres slik at et annet familiemedlem kan tre inn i en av foreldrenes sted.»

Et vilkår for rett til pleiepenger etter folketrygdloven § 9-10 er at den som søker, «har omsorg» for barnet. Kravene til medlemskap i folketrygden, tap av pensjonsgivende inntekt, opptjeningstid og at vedkommende er borte fra arbeidet på grunn av pleien og tilsynet av det syke barnet, er de samme for alle som får pleiepenger. Slik bestemmelsen har vært praktisert, har det imidlertid blitt stilt krav om at den som skulle få pleiepenger, måtte ha omsorg for barnet også forut for det særlige behovet for tilsyn og pleie. Dette kan gi uheldige og urimelige utslag i enkeltsaker, særlig for personer som er eller blir alene om omsorgen for barn.

En praksisendring, som innebærer at man legger vekt på omsorgssituasjonen slik den er på søknadstidspunktet, vil gi familiene større valgfrihet og fleksibilitet. En slik praksisendring krever ingen endringer i lov eller forskrift. Praksis skal endres fra 1. januar 2019.

Det er vanskelig å anslå hvor mange flere som nå vil få rett til pleiepenger, men det antas å gjelde svært få. Endringene vil ikke ha økonomiske eller administrative konsekvenser av betydning.

Effekter av denne praksisendringen vil inngå i den allerede påbegynte evalueringen av pleiepengeordningen, som vil pågå frem til 2022.

Stortinget fattet 11. desember 2017 følgende anmodningsvedtak etter behandlingen av Representantforslag 17 LS (2017–2018):

PLEIEPENGERETTIGHETER FOR FRILANSERE MM.

Vedtak nr. 163, 11. desember 2017

«Stortinget ber regjeringen fremme et lovforslag som ivaretar selvstendig næringsdrivende og frilansere som får alvorlig syke barn, slik at de ivaretas med tilsvarende pleiepengerettigheter som arbeidstakere.»

I henhold til folketrygdloven § 9-10 ytes pleiepenger til «et medlem» som har omsorg for barn, dersom vilkårene for øvrig er oppfylt. Det er krav om medlemskap i folketrygden, og alle får 100 pst. stønad fra første dag.

ØKONOMISK TRYGGHET VED ALVORLIG SYKE BARN (OPPHEVE TIDSBEGRENSNINGEN)

Vedtak nr. 166, 11. desember 2017

«Stortinget ber regjeringen i løpet av 2018 fremme en egen sak for Stortinget om å utvide pleiepengeordningen, med rett til 100 pst. kompensasjon av tidligere inntekt, slik at pleiepenger også kan ytes etter 1 300 stønad dager til personer som har omsorg for barn under 18 år som har en sykdom eller skade og som har behov for kontinuerlig tilsyn og pleie og at ordningen dermed blir en tidsbegrenset ytelse for foreldre med varig syke barn.»

Gjennomsnittlig uttak av pleiepenger i 2015 var 36 dager for barn som var livstruende og alvorlig syke, og 22 dager for barn til behandling i helseinstitusjon. Varig syke barn er inkludert i ordningen fra 1. oktober 2017. Dette er en vesentlig utvidelse av ordningen, og det antas også å ha påvirket gjennomsnittlig stønadstid. Det å oppheve tidsbegrensningen vil i seg selv kunne påvirke lengden på uttaket. Det er derfor vanskelig å anslå fremtidig gjennomsnittlig tidsbruk i ordningen. De andre ytelsene med fire ukers opptjeningstid dekker inntekstap i kortere perioder enn pleiepengeordningen gjør i dag. Dersom fire ukers opptjeningstid skal legges til grunn for en tidsbegrenset ytelse, kan det gi en rekke uheldige, tilfeldige utslag, samtidig som det åpner muligheter for uheldige tilpasninger.

En ordning med pleiepenger med 100 pst. kompensasjon uten tidsavgrensning vil ha karakter av å være en statlig pleielønn. En slik innretning har ikke vært utredet med hensyn til arbeidsinsentiver, provenyeffekter,

likestillingsperspektivet, konsekvenser for mottakere, kommunene og arbeidsgivere, eller utforming av nødvendige lov- og forskriftsendringer, herunder EØS-rettslige problemstillinger. Et av formålene med endringene i pleiepengeordningen i 2017 var at det skulle bli lettere å kombinere arbeid og pleiepenger. Dersom tidsbegrensningen fjernes, øker det sannsynligheten for at flere får lange fravær uten kontakt med arbeidsplassen og dermed mister tilknytningen til arbeidslivet. Dette er ikke i samsvar med arbeidslinjen, og kan dessuten gjøre det svært vanskelig å komme tilbake i jobb når omsorgsbehovet ikke lenger er til stede.

Det bør også vurderes om nivået på utbetalingen ved en så langvarig ytelse bør være uavhengig av hvilken inntekt foreldrene hadde på tidspunktet da behovet oppsto. Ved kortvarig behov er inntekten på det tidspunktet behovet oppstår, oftest et riktig utgangspunkt. Når det dreier seg om inntektstap over flere år, gir den aktuelle ukensinntekten når behovet oppstår, ikke nødvendigvis det beste bildet av personens reelle inntektstap. Ved andre langvarige ytelser beregner man ytelsen med utgangspunkt i inntekt over et lengre tidsrom i årene før behovet oppstår.

Den någjeldende tidskontoen på 1 300 dager (fem år) løper tidligst fra 1. oktober 2017, da endringer i pleiepengeordningen trådte i kraft. Første mulige tidspunkt for når kvoten er brukt opp, er derfor 1. april 2020, dersom to omsorgspersoner tar ut 100 pst. hver hele tiden. Dersom det bare er én omsorgsperson som mottar pleiepenger, vil kvoten ikke være brukt opp før 30. september 2022. Det vil raskt bli utredet en endring som innebærer at pleiepengeperioden kan være 1 300 dager (fem år) også når to omsorgspersoner tar ut ugradert ytelse samtidig.

Det kan uansett gis pleiepenger, uavhengig av kvoten, dersom barnet har en livstruende sykdom som ikke er varig. Det er grunn til å tro at det er de mest pleietrengende barna som får tilsyn og pleie fra to omsorgspersoner samtidig, og det kan være rimelig at disse ikke får en kortere pleiepengeperiode enn barn som trenger tilsyn og pleie fra én person. Med en slik endring vil ingen tidskonto være brukt opp før 1. oktober 2022. Det vil uansett ikke være behov for å foreta en endring som innebærer en omfattende utvidelse av tidsrammen for ord-

ningen allerede i 2018. Dersom det gjøres en endring med hensyn til tidsrammen når det er to omsorgspersoner, vil det være tilstrekkelig om Stortinget vedtar en lovendring tidlig i 2022, slik at den kan tre i kraft 1. juli 2022.

Pleiepengeordningen, slik den gjelder fra oktober 2017, skal evalueres frem til 2022.

På bakgrunn av at det nylig er gjort store endringer i ordningen, og at ordningen skal evalueres, frarådes det å fatte vedtak om en omfattende endring nå, men at et slikt vedtak vurderes senere, når kunnskapsgrunnlaget er noe bedre. Anmodningsvedtaket er imidlertid tydelig på at Stortinget ønsker å fatte et slikt vedtak allerede nå.

Det er vanskelig å estimere kostnadene ved en opphevelse av dagens grense på fem år. Dette skyldes at man ikke vet hvor mange som har behov for pleie og omsorg i mer enn fem år før de fyller 18. Man vet heller ikke om en utvidelse av retten til pleiepenger vil føre til atferdsendringer blant foreldrene.

I forbindelse med budsjettbehandlingen for 2019 stilte finanskomiteen / Kristelig Folkepartis fraksjon 8. oktober 2018 spørsmål om provenyeffekten ved en utvidelse som omtalt her (spørsmål 85). Oversikt under viser kostnader alt etter hvor mange foreldre som har behov for pleiepenger ut over gjeldende grense på 1 300 dager frem til barnet fyller 18 år ved 100 pst. kompensasjon. Det understrekes at anslagene er svært usikre, blant annet fordi det ikke er tatt hensyn til atferdsendringer som følge av en slik endring. Det er en forutsetning i beregningene av kostnader at kun én forelder mottar pleiepenger til enhver tid. I nåværende regelverk vil samtidig uttak av begge foreldrene halvere antall dager med pleiepenger som kan tas ut. Dersom tidsbegrensningen fjernes, er det grunn til å tro at samtidig uttak vil øke, noe som vil gi betydelig høyere utgifter enn anslått her. Usikkerheten kan illustreres av Kaasa-utvalgets anslag i NOU 2011:17, der anslåtte merutgifter knyttet til å innføre rett til pleiepenger med 50 pst. kompensasjon ved varig syke barn uten tidsbegrensning var beregnet til minimum 180 mill. kroner, og maksimum 4 560 mill. kroner.

Regneeksempel for kostnader. Helårseffekt i mill. kroner.

Antall mottakere med behov for pleiepenger fram til barnet er 18 år	Merutgifter i alt i mill. kroner
200	60
400	115
600	175
800	235

En ordning med rett til pleiepenger uten tidsbegrensning vil kreve minimum fire måneders utviklings- og administrativt arbeid i dagens saksbehandlingssystem. Det vil ikke være

administrative konsekvenser av betydning, men en liten forenkling i Arbeids- og velferdsetatens saksbehandling.

Dersom Stortinget til tross for manglende utredning av individuelle, samfunnsmessige og økonomiske konsekvenser ønsker å oppheve tidsbegrensningen i pleiepengeordningen nå, kan det gjøres gjennom følgende endringer i lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd:

I kapittel 9. Stønad ved barns og andre nærståendes sykdom, gjøres følgende endring i kapitteloversikten:

Sjette strekpunkt oppheves.

§ 9-10. Pleiepenger til medlem med omsorg for syke barn

Et medlem som har omsorg for barn under 18 år, har rett til pleiepenger når barnet på grunn av sykdom, skade eller lyte har behov for kontinuerlig tilsyn og pleie, og medlemmet derfor må være borte fra arbeidet.

Dersom barnets behov for kontinuerlig tilsyn og pleie tilsier det, kan inntil to omsorgspersoner få pleiepenger samtidig, se også § 9-16 andre ledd.

Til et medlem som har omsorg for en person med utviklingshemming som har behov for kontinuerlig tilsyn og pleie på grunn av en livstruende eller annen svært alvorlig sykdom eller skade, ytes det pleiepenger uten hensyn til aldersgrensen på 18 år.

§ 9-11. Graderte pleiepenger

Det kan ytes graderte pleiepenger når barn som nevnt i § 9-10 trenger kontinuerlig tilsyn og pleie, men hvor det er etablert tilsyns- og avlastningsordning deler av dagen eller noen dager i uken.

Ytelsen graderes ned for hver time barnet har tilsyn av andre, målt mot en normalarbeidsuke på 37,5 timer. Ytelsen kan graderes ned til 20 pst. Har barnet tilsyn av andre mer enn 80 pst., foreligger det ikke rett til pleiepenger.

Det kan i forskrift gis nærmere regler om gradert ytelse.

§ 9-12. Antall pleiepengedager – oppheves

§ 9-15. Utbetaling av pleiepenger og opplæringspenger

Trygden yter pleiepenger og opplæringspenger etter de samme bestemmelsene som sykepenger fra trygden, se kapittel 8, men slik at det til selvstendig næringsdrivende gis ytelse med 100 pst. av grunnlaget inntil seks ganger grunnbeløpet.

Beregningsgrunnlaget skal ikke fastsettes på nytt ved ny stønadsperiode dersom det er gått mindre enn fire uker siden forrige stønadsperiode. Hvis det har vært endringer i inntekten, skal det fastsettes nytt beregningsgrunnlag.

Bestemmelsene om ventetid i § 8-34 andre ledd, § 8-38 andre ledd og § 8-47 sjette ledd gjelder likevel ikke.

Til arbeidsledige gis ytelsen etter bestemmelsene i § 8-49 om sykepenger til arbeidsledige.

PLEIEPENGER OG OMSORGS-DAGER (INNFØRE KARENSDAGER)

Vedtatt nr. 167, 11. desember 2017

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om innføring av en ordning der det ikke gis pleiepenger for de fem første dagene pr. barn i løpet av hele 18-årsperioden, såfremt foreldrene har fem omsorgsdager disponibelt idet pleiepengeperioden starter.»

Forslaget innebærer at første gang et barn i en familie som har minst ett barn under tolv år, får behov for pleie og omsorg, som i utgangspunktet gir rett til pleiepenger, vil pleiepenger ikke ytes til foreldre som har rett til omsorgspenger i fem dager eller mer på det aktuelle tidspunktet. Det vil ikke berøre andre omsorgspersoners rett til pleiepenger. En slik innretning av karensdager vil kunne skape problemer for de berørte familiene, den kan oppleves som tilfeldig og urettferdig, i tillegg til å skape merarbeid for Arbeids- og velferdsetaten.

Innretningen av karensdager som foreslått henger også dårlig sammen med at pleiepenger kan ytes til andre omsorgspersoner enn foreldrene. Det vil være urimelig dersom muligheten til å bruke omsorgspengedager med egne barn reduseres som følge av mottak av pleiepenger på grunn av omsorg for et annet barn. Det legges derfor til grunn at karensdager ikke skal omfatte andre pleiepengemottakere enn foreldrene.

For Arbeids- og velferdsetaten vil det være en administrativt krevende ordning, samtidig som det er et begrenset innsparingspotensial. Det er grunn til å tro at endringen vil kunne medføre en viss merutgift knyttet til sykepenger uten at disse kan tallfestes. I tillegg vil forslaget ha administrative konsekvenser knyttet til manuelt merarbeid i saksbehandlingen, økt saksbehandlingstid, samt innhenting av dokumentasjon for bruk av omsorgspengedager fra begge foreldrenes arbeidsgivere.

Det frarådes å innføre bestemmelser om karensdager generelt, og det vil spesielt frarådes den foreslåtte måten, da denne gir liten innsparing og relativt store administrative kostnader for Arbeids- og velferdsetaten, familiene og arbeidsgiver. Dersom Stortinget ønsker å innføre en karensperiode, vil det være mer hensiktsmessig for familiene og lettere å administrere en løsning som ikke knyttes til bruk av omsorgspengedager. Det vises til proposisjonen, der det blir skissert to ulike alternativer. Det er ikke utredet økonomiske og administrative konsekvenser av de to skisserte alternativene.

En regelendring som foreslått i anmodningsvedtaket vil kreve minimum fire måneders utviklingstid i Arbeids- og velferdsetaten. En ordning hvor karensdager knyttes til foreldrenes rett til omsorgspengedager, krever at Arbeids- og velferdsetaten innhenter dokumentasjon fra arbeidsgivere. Dette vil føre til manuelt merar-

beid i saksbehandlingen, økt saksbehandlingstid og dermed lengre ventetid for foreldrene, og til merarbeid og økt dokumentasjonskrav for både arbeidsgiverne og foreldrene. Det er videre uheldig for barnas personvern.

Før pleiepengereformen var det i et normalår 5 600 barn med pleiebehov som ga rett til pleiepenger. Om lag 80 pst. hadde bare pleiepenger det ene året. Det legges til grunn at en iverksetting fra 1. januar 2019 innebærer at «første gang» med pleiepenger skal være første gang etter 1. januar 2019, og med dette utgangspunktet anslås at innsparingen av forslaget i anmodningsvedtaket er på maksimalt 15 mill. kroner det første året. En endring kan tidligst tre i kraft fra 1. mai 2019, noe som vil kunne gi en innsparing i 2019 på maksimalt 10 mill. kroner. Den årlige innsparingen vil falle når flere har motatt pleiepenger etter innføring av karensdager.

Det anbefales å ikke innføre en bestemmelse om karensdager i tråd med anmodningsvedtaket. Dersom Stortinget likevel ønsker å innføre denne begrensningen i retten til pleiepenger, kan det gjøres på ulike måter, avhengig av hvor omfattende bruk av karensdager Stortinget ønsker:

Det gjøres følgende endringer i lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd:

I kapittel 9. Stønad ved barns og andre nærståendes sykdom, gjøres følgende endringer i kapitteloversikten:

Niende strekpunkt skal lyde:

- utbetaling av pleiepenger og opplæringspenger, regler om karensdager står i § 9-15

Innretningen skissert i anmodningsvedtaket:

§ 9-15. Utbetaling av pleiepenger og opplæringspenger, regler om karensdager

Nytt sjettede ledd:

Det ytes ikke pleiepenger etter § 9-10 de første fem dagene per barn ved ny stønadsperiode, såfremt foreldrene har fem dager med rett til omsorgspenger jf. §§ 9-5 og 9-6, disponibelt idet pleiepengeperioden starter. Som ny stønadsperiode regnes pleiepenger for pleie av et barn som det tidligere ikke har vært utbetalt pleiepenger for.

Alternativ 1:

§ 9-15. Utbetaling av pleiepenger og opplæringspenger, regler om karensdager

Nytt sjettede ledd:

Det ytes ikke pleiepenger etter § 9-10 de første tre dagene i en ny stønadsperiode med mindre det allerede har vært gitt pleiepenger for pleie av barnet tidligere samme år.

Alternativ 2:

§ 9-15. Utbetaling av pleiepenger og opplæringspenger, regler om karensdager

Nytt sjettede ledd:

Det ytes ikke pleiepenger etter § 9-10 de første tre dagene i en stønadsperiode. Denne begrensningen kommer ikke til anvendelse dersom det er gått mindre enn fire uker siden forrige stønadsperiode.

PLEIEPENGER OG IKKE OPPTJENTE RETTIGHETER (RETT FOR IKKE-YRKESAKTIVE)

Vedtaket nr. 168, 11. desember 2017

«Stortinget ber regjeringen utrede hvilke konsekvenser det har å innlemme foreldre som ikke har opptjent rettigheter i ordningen.»

Pleiepengeordningen er erstatning for tapt inntekt og kommer til anvendelse ved både kortvarig inntekts- og ved inntektstap i inntil fem år.

Det vil ikke bli igangsatt en større utredning av en offentlig pleielønn til erstatning for folketrygdens pleiepenger, hjelpestønad og kommunal omsorgsstønad (tidligere omsorgslønn) på det nåværende tidspunkt.

Pleiepengeordningen, slik den gjelder fra oktober 2017, skal evalueres frem til 2022 og vil være et godt grunnlag for vurdering av ordningen.

En ordning som gir rett til stønad uavhengig av inntektstap, må innrettes på en helt annen måte enn dagens ordning med hensyn til blant annet stønadsnivå og opptjeningstid. Ordningen må ta hensyn til både foreldre uten opptjente rettigheter og til yrkesaktive foreldre som har behov for pleiepenger i en kort periode. Den må derfor ses i sammenheng med retten til omsorgspenger og hjelpestønad ved pleie av syke barn.

Ikke-yrkesaktive foreldre kan for øvrig ha rett til hjelpestønad og kommunal omsorgsstønad (tidligere omsorgslønn) ved pleie av syke barn.

Det er foretatt store endringer i pleiepengeordningen, og man har foreløpig svært liten erfaring med hvordan den virker. Det finnes dermed lite grunnlag for å vurdere hvilke konsekvenser en eventuell slik endring vil få. En utvidelse som foreslått, vil potensielt være mye mer omfattende enn de endringene som allerede er trådt i kraft, og det er viktig å bruke tid på utredningen.

Behovet for endringer i ordningen og i andre, tilstøtende ordninger vil bli vurdert i lys av den allerede igangsatte evalueringen. En utredning av konsekvensene av å innlemme foreldre som ikke har opptjent rettigheter, vil bli vurdert i den sammenheng.

1.3 Forslag til endringer i sosialtjenesteloven om kvalifiseringsprogrammet

1.3.1 Innledning

De foreslåtte endringer i bestemmelsene om kvalifiseringsprogram i lov 18. desember 2009 nr. 131 om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen (sosialtjenesteloven) gjelder inngangsvilkår, varighet og innhold i kvalifiseringsprogrammet. I tillegg foreslås det

lovtekniske endringer. Forslagene skal bidra til å gjøre programmet mer fleksibelt og tilgjengelig enn i dag.

Det fremgår av Prop. 1 S (2017–2018) at det vil bli foretatt en gjennomgang av regelverket og erfaringer med kvalifiseringsprogrammet for å vurdere om det er behov for endringer for å øke deltakelsen i programmet.

Lovforslag har vært på høring med frist 20. juni 2018.

Størrelsen på kvalifiseringsstønadene har ikke vært en del av høringsforslagene og er derfor ikke kommentert i proposisjonen.

Det vises til de enkelte kapitlene i proposisjonen der gjeldende rett, høringsnotatene og høringsuttalelsene er nærmere redegjort for.

1.3.2 Inngangsvilkår for kvalifiseringsprogrammet

1.3.2.1 DEPARTEMENTETS VURDERINGER OG FORSLAG

1.3.2.1.1 Aldersgrense

Det er viktig med tidlig og tilpasset innsats for unge, samt at aldersgrensene for ulike offentlige ytelser i arbeids- og velferdsforvaltningen harmoniseres. Selv om det er få 18-åringere som fyller inngangsvilkårene for kvalifiseringsprogrammet, bør unge som faktisk har behov for tett og koordinert bistand, allerede ved fylte 18 år få muligheten til dette. Det foreslås å lovfeste at aldersgrensen for rett til å delta på kvalifiseringsprogram er mellom 18 og 67 år.

Det vises til lovforslaget, sosialtjenesteloven § 29 første ledd.

1.3.2.1.2 Tydeliggjøring av kommunens snevre mulighet for å avslå søknad om kvalifiseringsprogram

Målet med endringsforslaget er å gjøre det klart at kommunens adgang til å avslå søknad om program med begrunnelsen at arbeids- og velferdsforvaltningen ikke kan tilby et tilpasset program, kun gjelder unntaksvis og i helt spesielle tilfeller. Bestemmelsen er ment å være en sikkerhetsventil, og adgangen til å avslå en søknad om program på dette grunnlaget er snever. Formålet er å gi mulighet til å avslå en søknad om program der det er forhold utenfor kommunens kontroll som gjør det uforholdsmessig byrdefullt å tilby et tilpasset program.

Formuleringen er ikke ment å begrense arbeids- og velferdsforvaltningens plikt til å utarbeide fleksible løsninger for en uensartet gruppe. Det er ikke adgang til å sette begrensninger i hvor mange deltakere kommunen tilbyr programmet til. Endringen i ordlyden i § 29 bidrar til å tydeliggjøre gjeldende rett.

Det vises til lovforslaget, sosialtjenesteloven § 29 nytt tredje ledd.

1.3.2.1.3 Andre mindre endringer

Det foreslås en teknisk endring i loven § 29 andre ledd, ved at bokstavene a og b slås sammen. Loven § 29 tredje ledd foreslås opphevet. Retten til stønad er hjemlet i § 35. Videre gjøres det en mindre omformulering i forskriftshjemmelen i § 29 fjerde ledd.

Det vises til lovforslaget, sosialtjenesteloven § 29 andre og fjerde ledd.

1.3.3 Varighet for kvalifiseringsprogrammet

1.3.3.1 DEPARTEMENTETS VURDERINGER OG FORSLAG

1.3.3.1.1 Maksimal varighet per program

Det foreslås at loven endres slik at programmet kan gis så lenge deltakeren oppfyller vilkårene i loven § 29, men likevel ikke lenger enn to år. Økt fleksibilitet i programmets varighet vil også bidra til at de i målgruppen som har behov for det, får muligheten til å få et toårig program.

Personer som har behov for mer langvarig oppfølging og bistand fra Nav-kontoret enn to år for å komme ut i arbeid, er ikke i målgruppen for kvalifiseringsprogrammet. Oppfølging i kvalifiseringsprogrammet skal ikke erstatte fylkeskommunens eller andres ansvar for tilpasset skoleløp.

Det er grunn til å beholde en mulighet for ytterligere forlengelse når maksimal varighet på to år er gjennomført.

Etter gjeldende rett kan programmet forlenges med inntil seks måneder etter en særskilt vurdering, jf. loven § 32 første ledd andre punktum og forskriften § 2 tredje ledd andre punktum. Det foreslås at muligheten for slik forlengelse endres fra inntil seks måneder til inntil ett år, noe som gir ytterligere fleksibilitet. Det foreslås også at både kravet om særlige grunner for å forlenge programmet og tidsbegrensningen for slik forlengelse skal fremgå av loven.

På tidspunktet for innvilgelse av program skal tidsperspektivet uansett være maksimalt to år, og forlengelse av programmet skal bare skje unntaksvis. Det foreslås en omformulering i forskriftshjemmelen i loven § 32 andre ledd, slik at det kan gis forskrift med nærmere regler om varigheten, og ikke retningslinjer for varighetsvurderingen.

Det vises til lovforslaget, sosialtjenesteloven § 32.

1.3.3.1.2 Engangsrett

Det ønskes ikke begrensninger i regelverket for hvor mange ganger en person i prinsippet kan få innvilget et kvalifiseringsprogram.

Det kan alltid være en viss usikkerhet knyttet til hva som er rett tidspunkt for oppstart av programmet, og når en potensiell deltaker er klar for å delta i et fulltidsprogram med tett oppfølging. For å være i målgruppen er målet arbeid etter endt program, selv om det åpnes

for å delta i program flere ganger. Noen vil derfor kunne trenge forberedende tiltak før program kan innvilges.

Inngangsvilkårene antas å virke begrensende for hvor mange kvalifiseringsprogrammer som kan innvilges til samme person.

Dersom en søker om kvalifiseringsprogram tidligere har fullført et program eller deltatt i et program som ble avsluttet, må det vurderes om ny innvilgelse er hensiktsmessig etter loven § 29 andre ledd.

Forslaget legger til rette for at målgruppen kan delta i et kvalifiseringsløp uten at man risikerer å «miste» sin eneste rett til program. Hensikten er ikke å åpne for at deltakere flest kan gå fra program til program, noe som ville ha uthullet varighetsbegrensningen og målgruppen for ordningen.

1.3.3.1.3 Avbrudd i og avslutning av program

Behovet for å avbryte program kan oppstå. Reglene her er for lite fleksible, og det foreslås at det åpnes for å kunne avbryte programmet midlertidig. Det skal skilles mellom avbrudd i program og avslutning av program, og vil erstatte dagens bestemmelse om stans av program etter gjeldende § 34.

Det foreslås som villkår for avbrudd og avslutning at det er saklig begrunnet i forhold ved deltakeren, som er en videreføring av gjeldende rett.

Når det er fattet et vedtak om avbrudd for en periode, vil kommunen likevel kunne fatte vedtak om avslutning av programmet hvis det blir klart at det er grunnlag for det i løpet av avbruddsperioden.

Programmet skal ikke kunne avsluttes på grunn av fravær knyttet til ordinært arbeid, fødsel eller adopsjon det første året etter fraværets start, jf. loven § 34 nytt andre ledd. Det bør legges til rette for at deltakere skal kunne prøve seg i ordinært arbeid uten at programmet avsluttes.

Ved avslutning av programmet må deltakeren søke på nytt hvis vedkommende ønsker ny deltakelse i et kvalifiseringsprogram. Ved et midlertidig avbrudd kan deltakeren senere gjenoppta programmet uten ny søknad.

Selv om deltakerstatusen opprettholdes når programmet er avbrutt for en periode, vil ikke deltakeren ha rett på kvalifiseringsstønad i denne perioden, eller den oppfølgingen programmet innebærer, jf. § 35 første ledd nytt andre punktum. Det vil heller ikke være aktuelt å søke om permisjon med kvalifiseringsstønad etter forskriften kapittel 2 innenfor en avbruddsperiode.

Etter § 47 i sosialtjenesteloven er det klageadgang på vedtak om avbrudd og avslutning.

Det vises til lovforslaget, sosialtjenesteloven § 34.

1.3.4 Innhold i kvalifiseringsprogrammet

1.3.4.1 DEPARTEMENTETS VURDERINGER OG FORSLAG

Det foreslås endringer i regelverket som utvider mulighetene for å inkludere utdanning og opplæring innenfor kvalifiseringsprogrammet. Det skal i mindre grad være regulert hvilke tiltak som skal inngå i programmet, og på hvilket tidspunkt disse skal inngå. Det er foreslått at regelverket skal stille krav om at programmet skal bestå av tiltak som direkte forventes å styrke deltakers muligheter for overgang til arbeid, og det skal åpnes for at kvalifiseringsprogrammet skal kunne kombineres med gjennomføring av læretid.

Oppfølging innenfor kvalifiseringsprogrammet skal fremdeles ikke erstatte fylkeskommunens eller andres ansvar for oppfølging i forbindelse med gjennomføring av utdanning og opplæring.

Regelverket vil fremdeles ikke åpne for å innvilge kvalifiseringsprogram til en person som har som mål å ta videre utdanning eller opplæring etter endt program. Varighetsreglene vil sette rammer for hvor lange utdannings- eller opplæringsløp som kan tas innenfor programmet, i og med at tidsperspektivet ved innvilgelse av kvalifiseringsprogram maksimalt skal være to år.

Den som har hatt behov for oppfølging gjennom kvalifiseringsprogrammet for å fullføre utdanning, vil være sårbar ved overgangen til gjennomføringen av læretid. Fortsatt oppfølging i læretiden kan øke sannsynligheten for at vedkommende gjennomfører og dermed får vitnemål eller fag- eller svennebrev. Dette gir grunn til å åpne opp for å kombinere fortsatt deltakelse i kvalifiseringsprogrammet med gjennomføring av læretid, jf. § 30 nytt andre ledd andre punktum, selv om dette skjer på full tid. Det foreslås samtidig at kvalifiseringsstønden skal reduseres i forhold til antall timer i gjennomføring av læretid, jf. § 37.

Muligheten til å sette av tid til aktiviteter som ikke inngår i programmet, foreslås videreført, med formålet å bedre deltakerens helse med muligheten for overgang til arbeid. Dersom deltakeren på dagtid har behov for at det settes av tid til gjøremål som verken omfattes av § 30 eller av fraværreglene i forskriften, er det mulighet for å tilpasse programmet individuelt, så lenge programtiden utgjør full tid i sum.

Det vises til lovforslaget, sosialtjenesteloven §§ 30 og 37.

1.3.5 Forslag til lovtekniske endringer

1.3.5.1 SAMORDNING MELLOM KVALIFISERINGSSTØNAD OG ARBEIDSINNTAK

Sosialtjenesteloven § 37 første ledd regulerer samordning mellom kvalifiseringsstønad og arbeidsinntekt. Bestemmelsens andre ledd første punktum om kombinasjon av arbeid og kvalifiseringsprogram foreslås flyttet til § 30 andre ledd andre punktum. Bestem-

melsens andre ledd andre punktum om at summen av inntektsnivående arbeid og andre aktiviteter innenfor programmet minst skal utgjøre full tid, foreslås flyttet til § 30 andre ledd siste punktum om kvalifiseringsprogrammets innhold.

Det vises til lovforslaget, sosialtjenesteloven §§ 30 og 37.

1.3.5.2 SAMORDNING MELLOM KVALIFISERINGSSTØNAD OG TILTAKSPENGER

Deltakere i kvalifiseringsprogram hadde tidligere rett på stønad til livsopphold etter arbeidsmarkedsloven. Kommunen fikk refusjon av denne stønaden. I 2011 ble forskrift 20. desember 2001 nr. 1544 om arbeidsmarkedstiltak endret slik at de som deltar i tiltak som er en del av kvalifiseringsprogram, ikke har krav på stønad til livsopphold etter arbeidsmarkedsloven. Dette fremgår nå av forskrift 4. november 2013 nr. 1286 om tiltakspenger mv. fastsatt med hjemmel i arbeidsmarkedsloven § 13. Det foreslås på denne bakgrunn å oppheve sosialtjenesteloven § 38 andre ledd. Det vises til lovforslaget.

1.3.5.3 STARTTIDSPUNKT, DELTAKERBEVIS, FRAVÆR OG PERMISJON

Etter sosialtjenesteloven § 30 nåværende femte ledd skal programmet angi et hensiktsmessig starttidspunkt basert på en individuell vurdering. Nåværende sjettede ledd regulerer utstedelse av deltakerbevis. Det er hensiktsmessig at dette i stedet reguleres i forskrift med hjemmel i forslag til § 30 tredje ledd, og det foreslås derfor å oppheve femte og sjettede ledd.

Av sosialtjenesteloven § 36 første ledd følger at det ved fravær som ikke skyldes sykdom eller andre tvungne velferdsgrunner, og som det ikke er gitt tillatelse til, reduseres stønaden tilsvarende. I forskrift kan det fastsettes nærmere regler om fravær og permisjon, jf. bestemmelsens andre ledd. Dette bør komme tydeligere frem av loven. Forskriftshjemmelen foreslås endret slik at det i forskrift kan fastsettes nærmere regler om når det kan gis tillatelse til slikt fravær med stønad.

Det vises til lovforslaget, sosialtjenesteloven §§ 30 og 36.

1.3.6 *Ikrafttredelse. Økonomiske og administrative konsekvenser*

Det foreslås at endringene trer i kraft 1. januar 2019.

Forslagene vil kunne medføre noe økte utgifter for kommunene som følge av økt antall deltakere i kvalifiseringsprogrammet, noe lengre tid i program og oppheving av engangsretten, men effektene er vanskelig å tallfeste. I 2011 ble det lagt til grunn om lag 9 200 deltakere, mens det ved utgangen av 2017 var i underkant av 5 400 deltakere. Kommunene er dermed i utgangspunktet

kompensert for et betydelig høyere antall deltakere enn de som faktisk deltar per i dag.

Forslaget om å endre aldersgrensen fra 19 til 18 år vil kunne føre til noen flere deltakere. Det antas likevel at denne økningen vil være beskjeden, ettersom det i 2017 kun var 0,5 pst. av deltakerne som var under 20 år. Samtidig vil forslaget om økt mulighet for å kombinere programmet med utdanning, opplæring og læretid kunne bidra til at kvalifiseringsprogrammet vil være hensiktsmessig for noen flere unge.

Forslaget om å presisere sosialtjenesteloven § 29 andre ledd bokstav c antas ikke å ha økonomiske eller administrative konsekvenser av betydning.

Forslagene om å endre bestemmelsene om varighet og å endre regelverket slik at det ikke lenger er absolutte begrensninger i antall program eller antall gjeninntak i program, antas å medføre noe økte utgifter. Forlengelse ved særlige grunner ut over to år vil gjelde i et fåtall av sakene. Av de som avsluttet kvalifiseringsprogram i 2017, var det 15 pst. (419 deltakere) som hadde deltatt i minst to år, og 5 pst. (154 deltakere) som hadde deltatt i minst to og et halvt år. Muligheten for å delta i mer enn ett program og muligheten for flere gjeninntak per program innebærer utvidelser av ordningen. Selv om disse absolutte skrankene i regelverket oppheves, vil inngangsvilkårene virke begrensende.

Forslagene om avbrudd og avslutning av program vil kunne ha administrative konsekvenser knyttet til økt saksbehandling.

Forslaget om å utvide mulighetene for å gjennomføre utdanning, opplæring og læretid innenfor kvalifiseringsprogrammet antas å ha små økonomiske og administrative konsekvenser. Ved gjennomføring av læretid innenfor kvalifiseringsprogrammet vil kvalifiseringsstønnen reduseres i forhold til antall timer i lære, noe som vil begrense kommunens utgifter. Økte muligheter for å gjennomføre utdanning og opplæring vil kunne føre til at kvalifiseringsprogrammet er hensiktsmessig for en noe større målgruppe og dermed gi økt antall deltakere. Inngangsvilkårene til kvalifiseringsprogrammet vil imidlertid begrense tilstrømmingen til ordningen.

Forslagene vil samlet sett innebære en forenkling som vil gi kommunene mer handlingsrom og gjøre det enklere å praktisere regelverket. Forslagene vil på kort sikt innebære noe økte administrative utgifter for staten til oppdatering av rundskriv og veiledning av kommunene. KS er konsultert angående de økonomiske og administrative konsekvensene av forslagene. Det er enighet om at det ikke er grunn til at de foreslåtte endringene skal kostnadsberegnes.

Forslagene om lovtekniske endringer vil ikke ha økonomiske eller administrative konsekvenser av betydning.

1.4 Tilgang til folkeregisteret og a-ordningen mv. etter lov om stans i utbetalinga av offentlege ytingar og barnebidrag når ein av foreldra har bortført eit barn til utlandet

1.4.1 Innledning

Det foreslås at § 8 i lov 6. juni 2014 nr. 19 om stans i utbetalinga av offentlege ytingar og barnebidrag når ein av foreldra har bortført eit barn til utlandet, blir endret. Arbeids- og velferdsetaten skal få tilgang til opplysninger direkte fra folkeregisteret om navn og adresse med vidare uten at det først må vurderes om opplysningene lar seg skaffe på annan måte, slik loven legger opp til i dag. Det samme skal gjelde for opplysninger om inntekt fra a-ordningen og opplysninger om formue fra finansinstitusjoner eller andre som har formuesverdier under forvaltning med vidare.

Forslaget har vært ute på høring med frist til 1. mars 2018.

Det vises til proposisjonens kapittel 4, der gjeldende rett, forslag fra Arbeids- og velferdsdirektoratet, høringsnotatet og høringsuttalelsene er nærmere gjort greie for.

1.4.2 Departementets forslag

Det er nødvendig at Arbeids- og velferdsetaten kan benytte elektroniske opplysninger fra offentlige registre som folkeregisteret og a-ordningen i behandlingen av saker etter loven om stans i utbetalinger etter barne bortføring. Formålet med loven er å fremme en rask tilbakeføring av barnet.

Hensynet til en raskest mulig vurdering av om ytelsene skal holdes tilbake, taler for at lovens ordning bør være at slike opplysninger kan innhentes direkte fra relevante instanser og gjennom a-ordningen.

Det vises til lovforslaget, § 8 i lov om stans av utbetaling i utbetalinga av offentlege ytingar og barnebidrag når ein av foreldra har bortført eit barn til utlandet.

1.4.3 Ikrafttredelse. Økonomiske og administrative konsekvenser

Det foreslås at endringene trer i kraft fra 1. januar 2019.

Endringene vil ikke ha vesentlige økonomiske konsekvenser. Elektronisk tilgang til folkeregisteret og a-ordningen vil kunne føre til at saksbehandlingstiden i Arbeids- og velferdsetaten i saker om å holde tilbake ytelsene og barnebidrag blir kortere.

Endringene vil ikke medføre nevneverdige administrative kostnader for Skatteetaten, og Arbeids- og velferdsetaten kan benytte eksisterende tekniske løsninger for å innhente data fra a-ordningen.

1.5 Andre endringer i folketrygdloven og enkelte andre lover

1.5.1 Fastsettelse av sykepengegrunnlaget for selvstendig næringsdrivende og frilansere – folketrygdloven §§ 8-35, 8-38 og 8-39

1.5.1.1 FASTSETTELSE AV SYKEPENGEGRUNNLAGET FOR SELVSTENDIG NÆRINGSDRIVENDE

1.5.1.1.1 Bakgrunn

Folketrygdloven § 8-35 gjelder fastsetting av sykepengegrunnlaget for selvstendig næringsdrivende. Det vises til proposisjonens kapittel 5.1.1.1, der gjeldende rett er nærmere gjort greie for. For å forenkle og legge til rette for digitalisering og automatisering av saksbehandlingen er det behov for å forenkle regelverket. Bakgrunnen er at det anses unødvendig og kompliserende å regne om inntekten til pensjonspoengtall. Regelverket vil bli enklere å forstå for brukerne ved at det blir en enklere knytning mellom inntekter og beregningsgrunnlag. For Arbeids- og velferdsetaten vil det bli enklere å utvikle og forvalte systemløsningene ved at det ikke lenger vil være nødvendig å gå omveien via pensjonspoeng når sykepengegrunnlaget skal fastsettes.

1.5.1.1.2 Departementets forslag

Det foreslås å gå bort fra bruk av poengtall ved beregning av sykepenger til selvstendig næringsdrivende, og heller benytte gjennomsnittet av den pensjonsgivende årsinntekten som er fastsatt for de tre siste år før sykmeldingstidspunktet, oppjustert til grunnbeløpet på sykmeldingstidspunktet.

All inntekt vil nå innhentes og kunne anvendes i beregningen. Det vil da ikke lenger være nødvendig med særregelen i § 8-35 tredje ledd om å skjønnsfastsette sykepengegrunnlaget i alle saker der den selvstendig næringsdrivende ikke har pensjonspoengtall for de tre siste årene. Disse sakene kan da følge hovedreglene for fastsettelse av sykepengegrunnlaget for selvstendig næringsdrivende, der utgangspunktet er pensjonsgivende inntekt for de tre siste årene.

Det vises til lovforslaget, folketrygdloven § 8-35 andre og tredje ledd.

1.5.1.1.3 Ikrafttredelse. Økonomiske og administrative konsekvenser

Det foreslås at endringen trer i kraft fra 1. januar 2019.

Fra 1. januar 2019 skal også ny systemløsning for foreldrepenger tas i bruk, og nye regler for fastsetting av grunnlaget for sykepenger, foreldrepenger og pleiepenger skal tre i kraft (lov 5. april 2017 nr. 15).

Endringsforslaget vil innebære en forenkling av regelverket, noe som vil gjøre det lettere å forstå for brukere, og enklere for Arbeids- og velferdsetaten å behandle sakene. Forslaget vil gjøre det noe mindre kostnadskre-

vende å utvikle en systemløsning for å behandle sakene i Arbeids- og velferdsetaten.

Ut over dette har forslaget ingen økonomiske konsekvenser.

1.5.1.2 FASTSETTELSE AV SYKEPENGEGRUNNLAGET FOR FRILANSERE

1.5.1.2.1 *Bakgrunn*

Ifølge lov 5. april 2017 nr. 15 om endringer i folketrygdloven (endret fastsetting av grunnlaget for sykepenger, foreldrepenger og pleiepenger mv.), skal frilansere ikke lenger få fastsatt sykepengegrunnlaget etter reglene som gjelder for selvstendig næringsdrivende, men etter reglene som gjelder for arbeidstakere. Endringene trer i kraft 1. januar 2019. Det vises til proposisjonens kapittel 5.1.2.1, der gjeldende rett er nærmere gjort greie for.

I folketrygdloven § 8-30 femte ledd er det en unntaksregel som gjelder fastsetting av sykepengegrunnlaget for arbeidstakere som er i et midlertidig arbeidsforhold på under seks måneder.

1.5.1.2.2 *Departementets forslag*

I dag beregnes sykepengegrunnlaget til frilansere etter regelverket for selvstendig næringsdrivende (§ 8-35). Ved en inkurie ble ikke femte ledd i § 8-30 unntatt da det ble vedtatt at frilansere skal få beregnet sykepengegrunnlaget som for arbeidstakere, jf. lov 5. april 2017 nr. 15.

For å komme frem til et mest mulig representativt sykepengegrunnlag for frilansere bør man benytte hovedreglene for beregning i § 8-30 første til tredje ledd. Unntaksregelen i § 8-30 femte ledd bør ikke komme til anvendelse.

Det foreslås at henvisningen i § 8-38 femte ledd begrenses til § 8-30 første til tredje ledd.

Det vises til lovforslaget, lov om endringer i folketrygdloven § 8-38 femte ledd.

1.5.1.2.3 *Ikrafttredelse. Økonomiske og administrative konsekvenser*

Det foreslås at endringen trer i kraft fra 1. januar 2019.

Forslaget har ikke økonomiske eller administrative konsekvenser.

1.5.1.3 FASTSETTELSE AV SYKEPENGEGRUNNLAGET FOR FRILANSERE SOM HAR TEGNET FORSIKRING

1.5.1.3.1 *Bakgrunn*

En frilanser kan mot særskilt premie tegne forsikring for tilleggssykepenger for de første 16 kalenderdagene.

Dersom en frilanser samtidig har rett til sykepenger som arbeidstaker fra en arbeidsgiver i de første 16 kalen-

derdagene, ytes sykepenger fra forsikringen på grunnlag av differansen mellom sykepengegrunnlaget etter § 8-30 første ledd og den pensjonsgivende årsinntekten etter § 8-30 andre ledd. Dette fremgår av § 8-39 fjerde ledd.

Bestemmelsen i § 8-39 fjerde ledd andre punktum ble ved en inkurie ikke endret i forbindelse med endringene i beregningsreglene som ble vedtatt i lov 5. april 2017 nr. 15.

Frilansere skal, når lovvedtaket trer i kraft fra 1. januar 2019, ikke lenger få fastsatt sykepengegrunnlaget på bakgrunn av pensjonspoengtall etter reglene for selvstendig næringsdrivende i § 8-35, men på bakgrunn av rapportert inntekt til a-ordningen (etter §§ 8-28 til 8-30), se § 8-38 femte ledd.

Det vises til proposisjonens kapittel 5.1.3., 1 der gjeldende rett er nærmere gjort greie for.

1.5.1.3.2 *Departementets forslag*

Det foreslås at sykepengegrunnlaget for frilansere på grunnlag av forsikring de første 16 dagene og sykepengegrunnlaget fra 17. dag skal være likt. Arbeids- og velferdsetaten slipper da å fastsette sykepengegrunnlaget to ganger i de tilfellene der det er tegnet forsikring og sykefraværet går ut over 16 dager.

Det foreslås en endring slik at sykepenger fra forsikringen ytes på grunnlag av inntekten medlemmet har hatt som frilanser etter § 8-38 femte ledd.

Det foreslås at § 8-39 fjerde ledd endres slik at sykepenege fra forsikringen de første 16 dagene ytes på grunnlag av inntekten som medlemmet har hatt som frilanser, fastsatt etter § 8-38 femte ledd.

Det vises til lovforslaget, folketrygdloven § 8-39 fjerde ledd.

1.5.1.3.3 *Ikrafttredelse. Økonomiske og administrative konsekvenser*

Det foreslås at endringen trer i kraft fra 1. januar 2019.

Forslaget vil være en forenkling av regelverket, men vil ikke ha økonomiske eller administrative konsekvenser ut over det.

1.5.2 *Opprettinger i folketrygdloven og enkelte andre lover*

1.5.2.1 INNLEDNING OG BAKGRUNN

Arbeids- og sosialdepartementet har i perioden oktober 2017 til mars 2018 mottatt to regelrapporter fra Lovdata. Det dreier seg blant annet om rene skrivefeil, og om lover og paragrafer som er opphevet, men som gjeldende bestemmelser fremdeles viser til. Det er i tillegg tatt en større gjennomgang av alle lovhenvisninger, samt innholdsfortegnelser i folketrygdloven. Det foreslås at feilene rettes opp.

De lovtekniske endringene er gjort i følgende lover:

- lov 13. desember 1946 nr. 21 om krigspensjonering for militærpersoner
- lov 26. april 1947 nr. 1 om 1 og 17 mai som høgtidsdager
- lov 3. desember 1948 nr. 7 om pensjonstrygd for sjømenn
- lov 6. juli 1951 nr. 4 om Norges Krigsskaderåd
- lov 17. juli 1953 nr. 2 om erstatning for krigsskade på eiendom og interesse
- lov 12. desember 1958 nr. 10 om yrkesskadetrygd
- lov 22. juni 1962 nr. 12 om pensjonsordning for sykepleiere
- lov 16. desember 1966 nr. 9 om anke til Trygderetten (trygderettsloven)
- lov 29. april 1988 nr. 21 om ferie (ferieloven)
- lov 23. august 1996 nr. 63 om allmenngjøring av bestemmelser i tariffavtale om europeiske samarbeidsutvalg m.v.
- lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven)
- lov 10. desember 2004 nr. 76 om arbeidsmarkeds-tjenester (arbeidsmarkedsloven)
- lov 17. juni 2005 nr. 62 om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. (arbeidsmiljøloven)
- lov 16. juni 2006 nr. 20 om arbeids- og velferdsforvaltningen (arbeids- og velferdsforvaltningsloven)
- lov 18. desember 2009 nr. 131 om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen (sosialtjenesteloven)
- lov 16. desember 2011 nr. 60 om pensjonsordning for stortingsrepresentanter og regjeringsmedlemmer
- lov 27. januar 2012 nr. 9 om arbeidstvister (arbeidstvistloven)

1.5.2.2 IKRAFTTREDELSE, ØKONOMISKE OG ADMINISTRATIVE KONSEKVENSER

Det foreslås at endringene trer i kraft fra 1. januar 2019.

Retting av feil i lovverket medfører at lovverket blir enklere tilgjengelig, og risikoen for misforståelser og usikkerhet hos brukerne av lovverket reduseres. Ut over dette vil oppryddingen ikke ha administrative eller økonomiske konsekvenser av betydning.

2. Komiteens behandling

Som ledd i komiteens behandling av saken ble det 19. november 2018 avholdt høring. Følgende deltok på høringen:

- Norges Handikapforbund
- Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon
- Norsk Epilepsiforbund
- Cerebral Parese-foreningen
- Handikappede barns foreldreforening

- Aksjon Endring av pleiepenger nå
- Norsk barnelegeforening

I forbindelse med behandlingen av lovproposisjonen ble komiteen gjort oppmerksom på behovet for enkelte mindre lovtekniske justeringer.

Det ble rettet en henvendelse til Arbeids- og sosialdepartementet, som oversendte et retdebrev til Stortinget. Lovjusteringene er innarbeidet i lovforslaget. Retdebrevet er vedlagt innstillingen.

Parallelt med behandlingen av lovproposisjonen ble det 20. november 2018 inngått avtale om statsbudsjettet for 2019 mellom regjeringspartiene, Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre, og Kristelig Folkeparti. Det vises til behandlingen av Innst. 2 S (2018–2019) 3. desember 2018. I forbindelse med denne avtalen ble det gjort endringer på kapitler som ligger under komiteens ansvarsområde, Rammeområde 7. Noen av disse endringene krever lovendringer.

3. Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Lise Christoffersen, Arild Grande, Leif Audun Sande og Hadia Tajik, fra Høyre, Margret Hagerup, Heidi Nordby Lunde og Kristian Tonning Riise, fra Fremskrittspartiet, Grethe Andersen og lederen Erlend Wiborg, fra Senterpartiet, Per Olaf Lundteigen, fra Sosialistisk Venstreparti, Solfrid Lerbrekk, og fra Venstre, Terje Breivik, viser til Prop. 12 L (2018–2019) Endringer i folketrygdloven, sosialtjenesteloven og enkelte andre lover samt oppfølging av anmodningsvedtak om pleiepengeordningen (samleproposisjon høsten 2018).

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre, viser til at det 20. november 2018 ble inngått avtale om statsbudsjettet for 2019 mellom regjeringspartiene, Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre, og Kristelig Folkeparti. Det vises til behandlingen av Innst. 2 S (2018–2019) 3. desember 2018. Flertallet viser til at det i avtalen ble gjort endringer på kapitler som ligger under komiteens ansvarsområde, Rammeområde 7. Noen av disse endringene krever lovendringer.

Flertallet fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«I

I lov 6. mai 1988 nr. 22 om lønnsplikt under permittering gjøres følgende endring:

§ 3 første ledd første punktum skal lyde:

En arbeidsgiver har plikt til å betale permitteringslønn og annet arbeidsvederlag i en arbeidsgiverperiode på 15 dager (arbeidsgiverperiode I).»

«II

I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd gjøres følgende endringer:

§ 6-3 andre ledd skal lyde:

Det kan gis grunnstønad på grunn av fordyret kosthold til personer med non-cøliaki glutenintoleranse.

Nåværende andre til fjerde ledd blir tredje til nytt femte ledd.»

«III

Endringen under I trer i kraft 1. januar 2019.

Endringen under II trer i kraft 1. mars 2019.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til sine respektive partiers merknader i forbindelse med behandlingen av Prop. 1 S (2018–2019), jf. Innst. 2 S (2018–2019), der disse medlemmer går imot endringer i permitteringsreglene og etterlyser grundigere utredninger før det eventuelt foreslås kutt i grunnstønaden til personer med cøliaki og non-cøliaki glutenintoleranse.

Pleiepengeordningen

Komiteen viser til at pleiepengeordningen er en midlertidig inntektssikring for foreldre som må være borte fra jobb for å pleie sine syke barn.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre, viser til at for at flere skal få mulighet til å være hjemme og pleie sine syke barn, har regjeringen fra 2017 gjort store forbedringer i ordningen. Varig syke barn ble innlemmet i ordningen, det ble lettere for foreldre å ta ut pleiepenger samtidig, og den generelle aldersgrensen ble hevet til 18 år. Pleiepengeordningen er utvidet til å omfatte anslagsvis 9 000 flere familier sammenlignet med det gamle regelverket.

Flertallet viser til at det ble innført en dagkonto på 1 300 dager og en ny gradering som gjør at foreldre med pleiebehov ned til 20 pst. kan benytte seg av ordningen. Det er også innført en unntaksbestemmelse som betyr at det kan gis forlengelse uten tidsbegrensning når dagkontoen på 1 300 dager er brukt opp.

Flertallet viser til at det frem til nå har blitt stilt krav om at den som skulle få pleiepenger, måtte ha omsorg for barnet før det særlige behovet for tilsyn og pleie oppsto. Siden dette kan gi uheldige og urimelige utslag i enkeltsaker, særlig for personer som er eller blir alene om omsorgen for barn, er det foreslått at praksis skal

endres fra 1. januar 2019 slik at flere, for eksempel andre familiemedlemmer, kan tre inn i en omsorgssituasjon i særlige saker. En praksisendring som innebærer at Nav legger vekt på omsorgssituasjonen slik den er på søknadstidspunktet, vil gi familiene større valgfrihet og fleksibilitet.

Flertallet viser til at Stortinget vil oppheve tidsbegrensningen på fem år, slik at mottakerne kan ha pleiepenger frem til barnet fyller 18 år. Regjeringen utreder hvordan en slik ordning eventuelt kan innrettes, og hva konsekvensene blir. Alle begynte på ny tidskonto 1. oktober 2017 og vil ha rett til pleiepenger i 1 300 dager fra den dato.

Flertallet viser til at det nå blir gitt 100 pst. pleiepenger i 1 300 dager, og at det for utviklingshemmede kan gis pleiepenger selv om den som har omsorgsbehovet, er over 18 år.

Flertallet merker seg at når begge foreldrene tar ut fulle pleiepenger, brukes kvoten opp dobbelt så fort, og at regjeringen derfor raskt vil utrede en endring som innebærer at familien har rett til pleiepenger i minst fem år, uavhengig av om det bare er den ene forelderen som har pleiepenger, eller om det er behov for at begge foreldrene eller en annen omsorgsperson tar ut pleiepenger. En slik endring vil bety at også disse familiene er sikret 100 pst. pleiepenger i hvert fall frem til 2022. I mellomtiden vil regjeringen evaluere ordningen da det er viktig at en så vesentlig utvidelse blir god for familiene, bærekraftig for samfunnet og ivaretar andre viktige hensyn for både den enkelte og for samfunnet. Det er også viktig å få mer erfaring med den store utvidelsen som ble gjort fra 1. oktober 2017.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at Stortinget siden 2017 har gjort endringer i pleiepengeordningen. Det vises til Stortingets behandling 18. april 2017 av Prop. 48 L (2016–2017) Endringer i folketrygdloven mv. (pleiepenger ved pleie av syke barn), jf. Innst. 246 L (2016–2017). Regjeringen Solberg foreslo der å utvide målgruppen fra kun å omfatte barn med livstruende alvorlige eller kroniske diagnoser, funksjonshemmede barn og barn som er eller har vært innlagt på helseinstitusjon, til også å omfatte foreldre med varig sykt barn. Samtidig ble det foreslått innstramminger i form av en tidsbegrensning på maksimum fem år (1 300 dager) og redusert kompensasjonsgrad fra 100 pst. (inntil 6 G) etter ett år (260 dager) til 66 pst. for de resterende 1 040 dagene på pleiepenger. Etter 1 300 stønadsdager kan pleiepenger kun ytes til personer som har omsorg for barn under 18 år som på grunn av en livstruende sykdom eller skade har behov for kontinuerlig tilsyn og pleie, men ikke dersom sykdommen eller skaden er varig. Det ble også foreslått en felles aldersgrense på 18 år for alle barn omfattet av

pleiepengeordningen (tidligere 12 år for barn som var/hadde vært innlagt i institusjon, 18 år for barn med alvorlige diagnoser eller funksjonsnedsettelse, ingen aldersgrense ved sykdom (ikke pleie) for personer med utviklingshemming). Videre ble det åpnet for at begge foreldre kunne ta ut pleiepenger samtidig (tidligere bare unntaksvis), og at pleiepengene kunne graderes ned til 20 pst. (tidligere 50 pst.). Disse medlemmer viser til at et forslag fra Sosialistisk Venstreparti (støttet av Kristelig Folkeparti og Miljøpartiet De Grønne) om fortsatt rett til pleiepenger etter 1 300 dager for barn under 18 år med behov for kontinuerlig tilsyn og pleie, med unntak fra 18-årsgrensen for personer med utviklingshemming, ble nedstemt. Det samme gjorde et forslag fra Senterpartiet (støttet av Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti) om mulighet for ny pleiepengeperiode (1 040 dager med 66 pst. kompensasjon mindre enn fem år etter utløpt pleiepengeperiode/ny pleiepengeperiode etter mer enn fem år). Et forslag fra Arbeiderpartiet om å gi rett til ny pleiepengeperiode etter 1 300 dager, også for barn under 18 år med varig sykdom eller skade, ny pleiepengeperiode ved tilbakefall eller ny diagnose og unntak fra 18-årsgrensen for personer med utviklingshemming, ble nedstemt av stortingsflertallet (Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre). Disse medlemmer viser til at flertallsinnstillingen (Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre) deretter ble enstemmig vedtatt og iverksatt fra 1. oktober 2017.

Disse medlemmer viser til vedtak i forbindelse med frontaledebatten 11. oktober 2017, der regjeringen av et enstemmig storting ble bedt om å fremme forslag til forbedringer i pleiepengeordningen som kan sikre mer økonomisk trygghet og forutsigbarhet (vedtak nr. 1, 11. oktober 2017, omtalt i proposisjonen).

Disse medlemmer viser videre til Stortingets behandling 11. desember 2017 av Representantforslag 17 LS (2017–2018) om å sikre økonomisk trygghet for foreldre til alvorlig syke barn gjennom pleiepengeordningen, jf. Innst. 59 L (2017–2018). Komiteens tilråding (fremmet av Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti) om å unnta utviklingshemmede fra aldersgrensen på 18 år, 100 pst. kompensasjon i hele pleiepengeperioden på 1 300 dager, innføring av fem karensdager, å telle kun én stønadsdag når begge foreldre har rett til å være til stede ved opphold i helseinstitusjon, samt å innlemme barn under 18 år med varig skade eller sykdom i ordningen, fikk kun støtte fra Rødt i tillegg og ble nedstemt. Disse medlemmer viser til Stortingets behandling av Innst. 60 S (2017–2018) til samme sak, der tre forslag fra Kristelig Folkeparti ble vedtatt mot stemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre.

Stortingsflertallet påla regjeringen Solberg for det første å fremme en sak i 2018 om utvidelse til 100 pst. kompensasjon og om at pleiepenger også kan ytes etter

1 300 dager ved behov for kontinuerlig tilsyn og pleie for barn under 18 år. For det andre ble regjeringen bedt om å fremme forslag om innføring av fem karensdager for foreldre med disponible omsorgsdager. For det tredje ble regjeringen bedt om å utrede konsekvensene av å innlemme foreldre uten opptjente rettigheter i pleiepengeordningen.

Disse medlemmer viser til at regjeringen varsler en praksisendring fra 1. januar 2019, slik at alle omsorgspersoner, også andre enn foreldrene, kan motta pleiepenger, selv om de ikke har hatt omsorg for barnet forut for det særlige behovet for tilsyn og pleie. Disse medlemmer støtter en slik praksisendring.

Disse medlemmer understreker at det ikke kan stilles krav til at den andre omsorgspersonen har samme adresse som barnet for å motta pleiepenger. Dersom personer i barnets slekt eller omkrets deltar i pleien, slik at den andre omsorgspersonen kan sove, må det kunne ytes pleiepenger uten at personen må bytte bostedsadresse.

Disse medlemmer viser til åpen høring i Stortinget 19. november 2018, der representanter for brukerne av dagens pleiepengeordning viste til stor usikkerhet rundt dagens tidsbegrensning. Disse medlemmer viser til Stortingets vedtak med ønske om en sak i 2018 der pleiepengeordningen blir gjort tidsubegrenset. Regjeringen foreslår på tross av dette å vente med en slik utvidelse til 2022. Disse medlemmer støtter ikke en praksis der regjeringen utfordrer klare pålegg fra stortingsflertallet.

Disse medlemmer viser til at regjeringen ikke ønsker å innføre karensdager i tråd med Stortingets vedtak, både av hensyn til de berørte familiene og fordi en slik ordning er administrativt svært krevende. Det vises også til uttalelser fra de berørte under åpen høring i Stortinget, det det ble vist til at slike karensdager vil være utfordrende i familier med flere barn. Disse medlemmer støtter på denne bakgrunn regjeringens forslag om ikke å innføre karensdager.

Disse medlemmer minner om at pleiepengeordningen er en ordning for å sikre at alvorlig syke barn skal få oppfølging av sine nærmeste. Disse medlemmer viser til at regjeringen Solberg først svekket ordningen og deretter ikke har fulgt opp Stortingets vedtak.

Disse medlemmer viser til vedtak nr. 1, 11. oktober 2017 og minner om at regjeringen ikke har fulgt opp vedtaket all den tid foreldre til alvorlig syke barn ikke har vissheten om at de kan være sammen med sine syke barn ut over perioden på 1 300 dager. Innføringen av tidskvoten har medført økt usikkerhet og uforutsigbarhet for foreldre med alvorlig syke barn. En evaluering de neste fire årene vil ikke avhjelpe denne usikkerheten.

Disse medlemmer viser til at pleiepengeordningen har sikret at barn med de største pleiebehovene,

kan pleies av dem som kjenner dem best – også over lengre tid når det er nødvendig. I sitt høringsnotat til komiteen understreker Norsk barnelegeforening at økonomiske støtteordninger ut over 1 300 dager er et billig alternativ for samfunnet sammenlignet med kontinuerlig hjemmesykepleie eller permanent opphold på institusjon. Videre understrekes det i høringsnotatet fra Barnelegeforeningen:

«Regjeringen argumenterer med farene ved en varig ordning. Vi erfarer at familier i slike situasjoner ikke utnytter systemet, og at foreldre mer enn noe ønsker en vanlig hverdag med jobb og tid til øvrig familie. Hvilken økonomisk ordning som skal tre inn etter at pleiepengene er oppbrukt, er stadig uløst og fører til stor bekymring og usikkerhet for de familiene dette gjelder.»

Disse medlemmer viser til flertallsvedtak nr. 166, 11. desember 2017:

«Stortinget ber regjeringen i løpet av 2018 fremme en egen sak for Stortinget om å utvide pleiepengeordningen, med rett til 100 pst. kompensasjon av tidligere inntekt, slik at pleiepenger også kan ytes etter 1 300 stønadsdager til personer som har omsorg for barn under 18 år som har en sykdom eller skade og som har behov for kontinuerlig tilsyn og pleie og at ordningen dermed blir en tidsbegrenset ytelse for foreldre med varig syke barn.»

Disse medlemmer viser til at regjeringens behandling av vedtaket hvor ordningen skal vurderes frem til 2022, ikke er i tråd med vedtak nr. 166 som sitert over. En evaluering over flere år vil ikke sikre forutsigbarhet for dem som mottar pleiepenger. Det er derfor viktig at tidsbegrensningen oppheves.

Disse medlemmer viser til den åpne høringen i denne saken den 19. november 2018, hvor det fremkom at tidsbegrensningen i seg selv kan bidra til at folk ikke tør å søke om pleiepenger i frykt for å bruke opp perioden mens behovet for pleie fortsatt er der. I høringen 19. november 2018 ble det understreket at dagens unntaksbestemmelse om at pleiepenger kan gis uavhengig av kvoten dersom barnet har en livstruende sykdom som ikke er varig, er altfor begrensende og uklar.

Unntaksbestemmelsen som kan gi forlengelse uten tidsbegrensning når dagkontoen er brukt opp, gjelder fremdeles kun ved ny, livstruende sykdom eller skade. Barn med varig sykdom, inkludert barn med progredierende, dødelige lidelser, faller derfor ikke inn under unntaksbestemmelsene. Disse foreldrene er fremdeles ikke sikret mer økonomisk trygghet og forutsigbarhet. Disse medlemmer understreker at tidskvoten på 1 300 dager må opphøre, slik at de som er i en situasjon med barn som er avhengige av kontinuerlig tilsyn og pleie, kan ha en økonomisk trygghet i den tiden barnet har behov for dette – også i de få tilfellene der dette behovet strekker seg over flere enn fem år.

Disse medlemmer mener regjeringens omtale av eventuelle konsekvenser av å oppheve tidsbegrensningen er urovekkende. Disse medlemmer minner om at pleiepenger ytes kun etter dokumentasjon fra spesialisthelsetjenesten, og at foreldre som må pleie syke barn i lengre eller flere lengre perioder, må sikres økonomisk trygghet.

Graderingsreglene

Disse medlemmer viser til at det 1. oktober 2017 ble innført endringer i reglene om gradering i pleiepengeordningen. Det er positivt at det nå kan graderes ned til 20 pst. Men det ble også endringer i utregningen av graderingene. Graderingen måles ut fra graden av tilsyn barnet får av andre, målt opp mot normalarbeidstid. Disse medlemmer viser til Prop. 48 L (2016–2017), hvor endringene blant annet ble begrunnet i hensyn til etatens behov for effektive og håndterbare regler. Disse medlemmer viser til at Sivilombudsmannen tidligere har kritisert graderingspraksis av pleiepenger som i for stor grad legger vekt på barnets tilsynsordning i graderingen. I sin uttalelse 2012/2070 kom Sivilombudsmannen med kritikk av den praksisen av graderingsreglene der kun barnets tilsyn ble utslagsgivende for gradering, og understreket at det er mottakers bortfall av tapte arbeidsinntekter som følge av pleie av syke barn som skal være hensynet i ordningen. Sivilombudsmannen viste til at pleiepenger ytes etter samme prinsipper som sykepenger etter kapittel 8 i Folkestrygdloven. Formålet med sykepenger i kapittel 8 er å gi kompensasjon for bortfall av arbeidsinntekt. Dette gjelder også pleiepenger.

Disse medlemmer viser til at endringene i graderingsreglene i 2017 har gjort at graderingsreglene i for liten grad tar hensyn til de mottakerne som ikke kan arbeide når barnet er under tilsyn. Erfaringer etter det første året har vist at for et begrenset antall mottakere har endringene rammet hardt. Flere med svært syke barn opplever det som svært brutalt at regelverket ikke tar hensyn til at det er helt umulig å dra på jobb, med bakgrunn i barnets medisinske tilstand og familiens situasjon på tross av at barnet er under tilsyn. Unntaksreglene for gradering av pleiepengene må fungere slik at de ikke avkorter de som likevel ikke har mulighet til å arbeide. Da resulterer graderingen i en økonomisk uholdbar situasjon for familier som allerede er i en svært vanskelig situasjon.

Disse medlemmer viser til at Handikappede barns foreldreforening (HBF) i høringen understreket at vilkårene for unntak fra gradering har vist seg å bli tolket svært strengt av Nav. Foreningen viser til at foreldre har opplevd å få redusert sin pleiepengeutbetaling fra 100 pst. til 35 pst. Disse medlemmer viser til høringsinstanser som understreket at det oppleves som svært brutalt at regelverket ikke tar hensyn til at det er helt

umulig for noen foreldre å dra på jobb, med bakgrunn i barnets medisinske tilstand, på tross av at barnet er i tilsynsordninger av kortere eller noe lengre tid.

Dagens graderingsregler fører også til store kutt i pleiepenger dersom omsorgspersonen er helt nødt til å oppholde seg i nærheten av barnet og ikke kan jobbe på tross av en tilsynsordning.

Disse medlemmer viser til at dagens regler for gradering av pleiepenger og praktiseringen av disse fører til kutt i pleiepenger i tilfeller der omsorgspersonen må bruke tid til hvile etter at han eller hun har pleiet barn om natten.

Disse medlemmer viser til at avkortning på dagens premisser bidrar til at folk kan komme i økonomisk uholdbare situasjoner.

Disse medlemmer viser til høringsinnspill fra gruppen «Endring av pleiepengeordningen NÅ!», som understreker behovet for å endre graderingsreglene slik at adgangen til unntak møter mottakernes reelle utfordringer. Dagens graderingsregler tar heller ikke høyde for at noen foreldre er nødt til å oppholde seg i nærheten fordi de må kunne komme på svært kort tid om det skjer noe akutt med barnet. Det hjelper ikke i disse situasjonene at det er satt inn kommunale tjenester rundt barnet. Noen mottakere kan rett og slett ikke være i arbeid mens barnet er under tilsyn.

Disse medlemmer advarer mot å la graderingsreglene fortsette å fungere uten unntak for den situasjonen noen omsorgspersoner som mottar pleiepenger, faktisk er i. Når gradering ender med inntektsbortfall fordi arbeid ikke er mulig i den situasjonen familien er i, blir graderingsreglene en økonomisk felle. Familiene som rammes, er allerede i en sårbar situasjon.

Andre forhold ved pleiepengeordningen

Disse medlemmer vil også advare mot å svekke dagens pleiepengeordning ved å endre nivået for ytelsen. Disse medlemmer minner også om at de fleste som mottar pleiepenger, mottar ytelsen i kortere tid.

Disse medlemmer viser til Stortingets vedtak om å utrede hvilke konsekvenser det har å innlemme foreldre som ikke har opptjent rettigheter til pleiepenger, i ordningen. Disse medlemmer viser til at regjeringen ikke vil utrede dette spørsmålet nå, men avvente evalueringen av de nye reglene i 2022. Disse medlemmer støtter ikke en slik utsettelse.

Disse medlemmer er bekymret for den gruppen som i dag ikke har oppfylt vilkårene for pleiepenger. Studenter og andre uten opptjente rettigheter faller utenfor reglene om pleiepenger. Retten til en god ordning for også disse omsorgspersonene må utredes. Disse medlemmer mener at en slik ordning må sikre forutsigbarhet og økonomisk trygghet og mener regjeringen må utrede en slik ordning.

Disse medlemmer viser til vedtak nr. 168, 11. desember 2017 hvor stortingsflertallet ba regjeringen om å utrede konsekvensene av å innlemme de som ikke har opptjent rettigheter i pleiepengeordningen. I Prop.12 L (2018–2019) avviser regjeringen å utrede dette og henviser kun til evalueringen frem til 2022. Dette er alvorlig.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede en statlig ordning som sikrer økonomisk trygghet for dem som ikke har opptjent rettigheter i ordningen med pleiepenger. Regjeringen må komme tilbake til Stortinget med forslag om en slik ordning så snart som mulig.»

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd gjøres følgende endringer:

Sjette strekpunkt i kapitteloversikten i kapittel 9 oppheves.

§ 9-10 andre ledd skal lyde:

Dersom barnets behov for kontinuerlig tilsyn og pleie tilsier det, kan inntil to omsorgspersoner få pleiepenger samtidig, se også § 9-16 andre ledd.

§ 9-11 andre og nytt tredje ledd skal lyde:

Ytelsen graderes ned for hver time barnet har tilsyn av andre, målt mot en normalarbeidsuke på 37,5 timer. Ytelsen kan graderes ned til 20 prosent. Har barnet tilsyn av andre mer enn 80 prosent, foreligger det ikke rett til pleiepenger.

Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om gradert ytelse.

§ 9-12. Antall pleiepengedager – oppheves.

§ 9-15 første ledd skal lyde:

Trygden yter *pleiepenger og opplæringspenger* etter de samme bestemmelsene som sykepenger fra trygden, se kapittel 8, men slik at det til selvstendig næringsdrivende gis ytelse med 100 prosent av grunnlaget inntil seks ganger grunnbeløpet.

Nåværende tredje til femte ledd blir andre til fjerde ledd.»

Disse medlemmer understreker at de løsningene samfunnet finner for dem som er mest sårbare, må fungere så godt som mulig etter sin hensikt. For at det skal kunne være en reell mulighet for arbeid, må livssituasjonen til familier tillate at foreldre arbeider. For noen med et svært alvorlig sykt barn er ikke dette en re-

alitet. Med en løpende uro for barnets helse er det i noen tilfeller ikke mulig å ta lønnet arbeid selv om barnet er i tilsyn som barnehage eller skole. Når det ikke er mulig med arbeidsinntekt, kan pleiepengene heller ikke graderes. Når det kommer frem at ordningene ikke fungerer som forutsatt, må det gjøres endringer som retter opp dette.

Disse medlemmer viser til at dagens regler for gradering av pleiepenger ikke tar tilstrekkelig hensyn til mottakere av pleiepenger som på grunn av barnets tilstand ikke har reell mulighet for arbeidsdeltakelse. Disse medlemmer har i brev fra statsråd Anniken Hauglie 28. november 2018 fått lovteknisk bistand for å styrke reglene for gradering. I dette brevet gis det lovteknisk bistand for å endre graderingsreglene når man likevel ikke kan arbeide, et forslag som fremmes under. Dette forslaget ivaretar imidlertid etter disse medlemmers vurdering ikke hensynet til at den som mottar pleiepenger, ikke har reell mulighet for arbeidsdeltakelse med bakgrunn i barnets tilstand. Dette kan for eksempel gjelde:

- foreldre som har tjenester rundt barnet, men der situasjonen er så psykisk krevende å stå i at det vil være umulig å gå på jobb på tross av en tilsynsordning.
- der barn har en så ustabil situasjon at det er umulig å kunne stå i en jobb, fordi det ikke er rom for noe planlegging.

Disse medlemmer mener at også denne gruppen bør ivaretas i pleiepengeordningen. Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn primært følgende lovforslag:

«I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd gjøres følgende endringer:

§ 9-11 nytt tredje ledd skal lyde:

Det kan gjøres unntak fra andre ledd første punktum når den som har omsorg for barnet, ikke har mulighet til å være i arbeid mens barnet har tilsyn av andre, fordi han eller hun har hatt tilsyn og pleie av barnet på natten og dermed har behov for hvile, eller det er nødvendig å være i beredskap. Og der den som mottar pleiepenger, ikke har reell mulighet for arbeidsdeltakelse, med bakgrunn i barnets tilstand. Departementet kan gi forskrifter med nærmere bestemmelser om vilkår for og omfang av slikt unntak.

§ 9-16 nytt femte ledd skal lyde:

Dersom det settes fram krav om endret gradering i henhold til § 9-11 tredje ledd, må behovet dokumenteres av lege.

Femte til sjette ledd blir sjette til syvende ledd.»

Disse medlemmer fremmer sekundært følgende forslag:

«§ 9-11 nytt tredje ledd skal lyde:

Det kan gjøres unntak fra andre ledd første punktum når den som har omsorg for barnet ikke har mulighet til å være i arbeid mens barnet har tilsyn av andre fordi han eller hun har hatt tilsyn og pleie av barnet på natten og dermed har behov for hvile, eller det er nødvendig å være i beredskap. Departementet kan gi forskrifter med nærmere bestemmelser om vilkår for og omfang av slikt unntak.

§ 9-16 nytt femte ledd skal lyde:

Dersom det settes fram krav om endret gradering i henhold til § 9-11 tredje ledd, må behovet for at omsorgspersonen er i beredskap, og behovet for overvåking nattestid dokumenteres av lege.

Nåværende femte til sjette ledd blir sjette til syvende ledd.»

Disse medlemmer viser til at pleiepenger er en ordning for familier som er i en svært sårbar situasjon. Disse medlemmer antar at en del av dem som ordningen er ment for, ikke kjenner til at denne ordningen fins, og dermed kan gå glipp av rettigheter de faktisk har.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at pleiepengeordningen er godt kjent i det kommunale og statlige hjelpeapparatet, ved alle sykehus/helseinstitusjoner, helsestasjoner og blant fastleger, for å sikre at skriftlig og muntlig informasjon om ordningen blir gitt uoppfordret til alle som har behov for det.»

Endringer i sosialtjenesteloven om kvalifiseringsprogrammet

Komiteen viser til at det foreslås endringer i kvalifiseringsprogrammets bestemmelser om inngangsvilkår, varighet og innhold. Målgruppen for kvalifiseringsprogrammet (KVP) er personer med vesentlig nedsatt arbeids- og inntektsevne og ingen eller svært begrensede ytelser til livsopphold etter folketrygdloven eller arbeidsmarkedsloven. Formålet med ordningen er at deltakerne gjennom helhetlig og koordinert oppfølging kommer i arbeid. Antall deltakere i programmet har gått ned de siste årene, samtidig som mange kommer seg i jobb etter å ha deltatt i programmet. Derfor ønsker regjeringen at flere skal få muligheten til å delta i kvalifiseringsprogram.

Komiteen viser til at de viktigste forslagene til endringer i kvalifiseringsprogrammet er å endre den nedre aldersgrensen for deltakelse i kvalifiseringspro-

grammet fra 19 til 18 år, endre sosialtjenestelovens regler om varighet, slik at kvalifiseringsprogram kan gis så lenge deltakeren oppfyller inngangsvilkårene, men likevel ikke lenger enn to år, og at muligheten for unntaksvis å forlenge kvalifiseringsprogrammet ut over to år beholdes, men utvides fra seks måneder til ett år. Kvalifiseringsprogrammet praktiseres i dag som en engangsrett, og det foreslås at denne begrensningen fjernes. Det foreslås også endringer som utvider mulighetene for å gjennomføre utdanning, opplæring og læretid innenfor kvalifiseringsprogrammet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til Stortingets behandling 18. oktober 2007 av Ot.prp. nr. 70 (2006–2007), jf. Innst. O nr. 2 (2007–2008). Innføringen av kvalifiseringsprogram og kvalifiseringsstønad for personer i yrkesaktiv alder som hadde få eller ingen rettigheter i det ordinære trykkesystemet, ble ansett som en stor reform og et viktig tiltak i regjeringen Stoltenberg II sin politikk for bekjempelse av fattigdom. Målgruppa var personer som enten var, eller sto i fare for å bli, langtidsmottakere av sosialhjelp. Kvalifiseringsprogrammet åpnet for at personer som ikke bare var mer eller mindre utestengt fra arbeidsmarkedet, men også utestengt fra de aktive tiltakene som Arbeids- og velferdsetaten rådde over for å få folk i arbeid, skulle få den samme muligheten til å kvalifisere seg for et framtidig yrkesliv som dem med rettigheter i trykkesystemet. Kvalifiseringsprogrammet ble derfor utformet etter samme mønster som tiltakene knyttet til arbeidsavklaringspenger, med en grundig arbeidsevnevurdering og med rett til et kvalifiseringsløp over tid etter en individuelt tilrettelagt plan. Det ble anslått at kvalifiseringsprogrammet kunne omfatte ca. 30 000 personer når programmet var fullt ut gjennomført i alle kommuner innen utgangen av 2009.

Disse medlemmer viser til proposisjonen her, der regjeringen viser til at antall deltakere har vært fallende siden 2011. I 2017 var bare ca. 5 400 deltakere i et kvalifiseringsprogram. Det er nærliggende å anta at utviklingen av det øremerkede tilskuddet til kommunene, kombinert med en for vid fortolkning av bestemmelsen i § 29 c) i lov om sosiale tjenester i Arbeids- og velferdsetaten om at rett til kvalifiseringsprogram forutsetter at Arbeids- og velferdsetaten kan tilby et tilpasset program, er en viktig del av forklaringen på det betydelig lavere antallet deltakere enn det som var forventet. Disse medlemmer støtter derfor regjeringens forslag til en tydeliggjøring av at kommunenes mulighet til å avslå kvalifiseringsprogram skal tolkes snevert, slik at kvalifiseringsprogram bare kan avslås dersom det er forhold ved søkeren som gjør det uforholdsmessig byrdefullt å tilby et program. Disse medlemmer forutsetter at regjeringen følger utviklingen i antall deltakere på qua-

lifiseringsprogram nøye, herunder om det er store variasjoner mellom tilbudet fra kommune til kommune, og kommer tilbake til Stortinget med en vurdering av å oppheve unntaksbestemmelsen i § 29 tredje ledd, dersom den foreslåtte presiseringen ikke får tilsiktet effekt.

Disse medlemmer viser til sine respektive partiers alternative statsbudsjett for 2019, der det er foreslått en styrking av kommunenes inntekter i 2019.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen følge utviklingen i antall deltakere på kvalifiseringsprogram nøye, herunder om det er store forskjeller i tilbudet fra kommune til kommune, og om nødvendig komme tilbake til Stortinget med forslag om å oppheve § 29 tredje ledd i lov om sosiale tjenester i Arbeids- og velferdsetaten.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til regjeringens intensjon om å gjøre kvalifiseringsprogrammet mer fleksibelt og tilgjengelig enn i dag og støtter forslaget om en nedre aldersgrense på 18 år, at det ikke skal være formelle begrensninger for hvor mange ganger en person kan delta på kvalifiseringsprogram, mer fleksible regler for midlertidige avbrudd (for eksempel ved arbeidsutprøving, kortere fengselsstraff og omsorg for barn), utvidete muligheter for å inkludere utdanning og opplæring, herunder gjennomføring av læretid.

Disse medlemmer viser til at kvalifiseringsprogrammet ble utformet etter samme mønster som tiltakene knyttet til arbeidsavklaringspenger. Det vises i den forbindelse til høringsuttalelsen fra Arbeids- og velferdsdirektoratet, som mener at varigheten ikke bør være kortere enn for arbeidsavklaringspenger, blant annet med henvisning til nasjonal statistikk, som viser at overgangen fra kvalifiseringsprogram til arbeid er høyere for dem som har deltatt på kvalifiseringsprogram lenge.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme lovforslag som gjør at kvalifiseringsprogrammet får samme varighet som for arbeidsavklaringspenger.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at det er foreslått en rekke endringer i kvalifiseringsprogrammet som kan bidra til å styrke programmet for de som trenger det. Disse medlemmer viser til at det i dag er mange som ikke får god nok oppfølging gjennom kvalifiseringsprogrammet i sin kommune. Derfor er det viktig at tiltakene i programmet forbedres, med gode kvalifiseringsløp, slik at det blir en reell inngangsdør til arbeidslivet. En sterkere

kommuneøkonomi er en forutsetning for at programmet skal bli mer brukt.

Disse medlemmer vil understreke viktigheten av tett og individuell oppfølging av dem som mottar sosiale tjenester. Disse medlemmer viser til at kvalifiseringsprogrammets intensjon er å kvalifisere personer for arbeid eller aktivitet. Programmet er spesielt rettet mot personer som har vesentlig nedsatt arbeids- og inntektsevne og behov for tett oppfølging. Disse medlemmer viser til at det er en forbedring at programmet varighet foreslås forlenget til to år, med mulighet til forlengelse inntil ett år ved særlige grunner. Det bør likevel utredes om det bør åpnes for enda lengre programtid for dem som kan ha nytte av dette.

Disse medlemmer mener det er viktig at det gjøres mulig for personer å ta utdanning gjennom kvalifiseringsprogrammet samtidig som de får bistand/oppfølging fra Nav, og at det åpnes opp for at kvalifiseringsprogrammet skal kunne kombineres med gjennomføring av læretid. Disse medlemmer mener det er vesentlig for at endringene skal kunne føre til bedre resultater av programmet, at det tilføres tilstrekkelig ressurser.

Disse medlemmer viser til at flere høringsinstanser, som FO og FFO, peker på at det bør åpnes for å delta på kvalifiseringsprogrammet på deltid. Noen kan da lettere få behandling for eventuelle helserelaterte problemer samtidig som de kvalifiserer seg for arbeid.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen vurdere å legge til rette for en mulighet for å delta i kvalifiseringsprogram på deltid.»

Disse medlemmer viser til at det er viktig med regelmessig oppfølging, også av dem som har gjennomført programmet og har kommet i arbeid. Disse medlemmer viser til at det er avgjørende å fjerne grensen på én gangs deltakelse i programmet. Formålet med kvalifiseringsprogrammet er å bidra til at flere personer med nedsatt arbeids- og inntektsevne kommer i arbeid. Det er derfor viktig at opplæring og utdanning blir benyttet der dette er hensiktsmessig for den enkelte. Disse medlemmer viser til FFOs høringsuttalelse, som viser til at kommunen ikke må gis noen mulighet til å kunne avslå søknad om kvalifiseringsprogram fordi arbeids- og velferdsforvaltningen ikke har mulighet til å tilby program.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener kommunen heller ikke i unntakstilfeller skal gis mulighet til å fravike sin forpliktelse til å gi kvalifiseringsprogrammet til en søker som kvalifiserer til programmet.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti mener satsen for unge som deltar i kvalifiseringsprogrammet, må heves til tilsvarende nivå som andre mottakere.

Dagpengeordningen

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at dagpengeordningen skal være en midlertidig inntektssikring for dem som i en periode står uten arbeid, men som har hatt og raskt skal ut igjen i jobb. I dagens ordning legges inntekten det sist avsluttede kalenderåret til grunn ved vurderingen av om kravet til minsteinntekt er oppfylt og ved beregning av dagpengenes størrelse. Alternativt gjøres en gjennomsnittsberegning av de tre sist avsluttede kalenderårene, dersom det gir bedre uttelling. Per i dag telles ikke inntekt i inneværende år med i beregningen, mens inntekt fra tre år tilbake er med i minsteinntekten og beregningsgrunnlaget. For at dagpenger skal virke etter hensikten, bør ordningen spisses mot å treffe dem som er nærmest knyttet til arbeidsmarkedet. Å flytte opptjeningsperioden for minsteinntekt og beregningsgrunnlag nærmere søknadstidspunktet bidrar til dette.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at formålet med dagpengeordningen er å gi delvis dekning for bortfall av arbeidsinntekt ved arbeidsløshet (§ 4-1) for personer som oppholder seg i Norge (4-2), og som er reelle arbeidssøkere (§ 4-5). Disse medlemmer viser til at regjeringen Solberg har fremmet gjentatte budsjettforslag til kutt i dagpengeordningen. Kuttene har fått delvis tilslutning fra stortingsflertallet. Disse medlemmer støtter ikke en politikk som har til hensikt å gjøre livet vanskeligere for dem som står uten arbeid.

Disse medlemmer viser også til Stortingets behandling av statsbudsjettet for 2018, der regjeringspartiens forslag om innstramminger i dagpengegrunnlaget ikke fikk flertall i budsjettforhandlingene med Kristelig Folkeparti og Venstre. I stedet fattet Stortinget, mot stemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Miljøpartiet De Grønne og Rødt, et anmodningsvedtak (nr. 63, 4. desember 2017) om å foreslå endringer i dagpengeordningen som «styrker arbeidslinjen» og ivaretar formålet om inntektssikring «på en bedre måte enn i dag».

Disse medlemmer viser til at regjeringens forslag i denne proposisjonen ikke innebærer ytterligere kutt i stønaden til de arbeidsløse, men et forslag om å utnytte mulighetene til å legge mest mulig oppdaterte inntektsopplysninger til grunn for utmåling av dagpengene. Det kan medføre at noen som ville fått innvilget dagpenger etter gjeldende regler, ikke vil få det, dersom

de har lengre perioder uten arbeidsinntekt før de søker om dagpenger. På den annen side vil forslaget innebære at personer som i dag ikke får dagpenger, selv om de har hatt tilstrekkelig inntekt i det kalenderåret de blir ledige, kan få det med nye regler basert på oppdaterte inntektsopplysninger. Disse medlemmer slutter seg derfor til forslaget.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser i den forbindelse til sine respektive partiers merknader og forslag mot nye kutt i dagpengeordningen i statsbudsjettet for 2019 (jf. Prop. 1 S (2018–2019) Arbeids- og sosialdepartementet, jf. Innst. 15 S (2018–2019)). I stedet ønsker disse medlemmer å forbedre dagpengeordningen ved at personer under 30 år uten fullført videregående utdanning skal kunne fullføre videregående skole mens de mottar dagpenger.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til sine merknader i forbindelse med behandling av Prop. 1 S (2018–2019), jf. Innst. 2 S (2018–2019), hvor Senterpartiet går imot forslaget om økt arbeidsgiverperiode fra 10 til 15 dager.

Endringer i enkelte andre lover

Komiteen viser til at det i tillegg foreslås forenklinger i reglene om fastsettelsen av sykepengegrunnlaget til selvstendig næringsdrivende og frilansere, endringer i lov om stans i utbetalinga av offentlige ytelser og barnebidrag når en av foreldrene har bortført et barn til utlandet – samt en rekke lovtekniske endringer i lovene som departementet har ansvaret for.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at sykepengedekningen for selvstendig næringsdrivende er på 75 pst. fra 17. sykepengedag. Til sammenligning får frilansere 100 pst. dekning fra 17. dag, mens ansatte arbeidstakere får 100 pst. dekning fra første dag. Selvstendig næringsdrivende står allerede utenfor en del goder som ansatte normalt har, som trygderettigheter, yrkesskadeforsikring og at arbeidsmiljøloven og fremforhandlede tariff- og normalavtaler ikke gjelder. Disse medlemmer mener derfor at dekningsgraden ved sykepenger for selvstendig næringsdrivende bør øke.

Disse medlemmer viser videre til at selvstendig næringsdrivende stadig oftere rapporterer at oppdragsgivere forlanger at arbeidet må utføres i egen næring. Det skyver ansvaret over på enkeltpersoner som med det taper en rekke rettigheter. Disse medlemmer mener derfor det må utredes innføring av en oppdragsgiveravgift, der inntekten fra avgiften går til å styrke rettighetene til oppdragsgiver.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til behandlingen av Prop. 1 S (2018–2019), jf. Innst. 15 S (2018–2019), hvor Senterpartiet går inn for å øke sykepengedekningen til 80 pst fra 17. sykepengedag for selvstendig næringsdrivende.

4. Forslag fra mindretall

Forslag fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 1

I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd gjøres følgende endringer:

Sjette strekpunkt i kapitteloversikten i kapittel 9 oppheves.

§ 9-10 andre ledd skal lyde:

Dersom barnets behov for kontinuerlig tilsyn og pleie tilsier det, kan inntil to omsorgspersoner få pleiepenger samtidig, se også § 9-16 andre ledd.

§ 9-11 andre og nytt tredje ledd skal lyde:

Ytelsen graderes ned for hver time barnet har tilsyn av andre, målt mot en normalarbeidsuke på 37,5 timer. Ytelsen kan graderes ned til 20 prosent. Har barnet tilsyn av andre mer enn 80 prosent, foreligger det ikke rett til pleiepenger.

Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om gradert ytelse.

§ 9-12. Antall pleiepengedager – oppheves.

§ 9-15 første ledd skal lyde:

Trygden yter *pleiepenger og opplæringspenger* etter de samme bestemmelsene som sykepenger fra trygden, se kapittel 8, men slik at det til selvstendig næringsdrivende gis ytelse med 100 prosent av grunnlaget inntil seks ganger grunnbeløpet.

Nåværende tredje til femte ledd blir andre til fjerde ledd.

Forslag 2

I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd gjøres følgende endringer:

§ 9-11 nytt tredje ledd skal lyde:

Det kan gjøres unntak fra andre ledd første punktum når den som har omsorg for barnet, ikke har mulighet til å være i arbeid mens barnet har tilsyn av andre, fordi han eller hun har hatt tilsyn og pleie av barnet på natten og dermed har behov for hvile, eller det er nødvendig å være i beredskap. Og der den som mottar pleiepenger ikke har reell mulighet for arbeidsdeltakelse, med bakgrunn i barnets tilstand. Departementet kan gi

forskrifter med nærmere bestemmelser om vilkår for og omfang av slikt unntak.

§ 9-16 nytt femte ledd skal lyde:

Dersom det settes fram krav om endret gradering i henhold til § 9-11 tredje ledd, må behovet dokumenteres av lege.

Nåværende femte til sjette ledd blir sjette til syvende ledd.»

Forslag 3

I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd gjøres følgende endringer:

§ 9-11 nytt tredje ledd skal lyde:

Det kan gjøres unntak fra andre ledd første punktum når den som har omsorg for barnet, ikke har mulighet til å være i arbeid mens barnet har tilsyn av andre, fordi han eller hun har hatt tilsyn og pleie av barnet på natten og dermed har behov for hvile, eller det er nødvendig å være i beredskap. Departementet kan gi forskrifter med nærmere bestemmelser om vilkår for og omfang av slikt unntak.

§ 9-16 nytt femte ledd skal lyde:

Dersom det settes fram krav om endret gradering i henhold til § 9-11 tredje ledd, må behovet for at omsorgspersonen er i beredskap og behovet for overvåking nattestid dokumenteres av lege.

Nåværende femte til sjette ledd blir sjette til syvende ledd.

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen utrede en statlig ordning som sikrer økonomisk trygghet for dem som ikke har opptjent rettigheter i ordningen med pleiepenge. Regjeringen må komme tilbake til Stortinget med forslag om en slik ordning så snart som mulig.

Forslag 5

Stortinget ber regjeringen sørge for at pleiepengeordningen er godt kjent i det kommunale og statlige hjelpeapparatet, ved alle sykehus/helseinstitusjoner, helsestasjoner og blant fastleger, for å sikre at skriftlig og muntlig informasjon om ordningen blir gitt uoppfordret til alle som har behov for det.

Forslag 6

Stortinget ber regjeringen følge utviklingen i antall deltakere på kvalifiseringsprogram nøye, herunder om det er store forskjeller i tilbudet fra kommune til kommune, og om nødvendig komme tilbake til Stortinget med forslag om å oppheve § 29 tredje ledd i lov om sosiale tjenester i Arbeids- og velferdsetaten.

Forslag 7

Stortinget ber regjeringen vurdere å legge til rette for en mulighet for å delta i kvalifiseringsprogram på deltid.

Forslag fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet:

Forslag 8

Stortinget ber regjeringen fremme lovforslag som gjør at kvalifiseringsprogrammet får samme varighet som for arbeidsavklaringspenger.

5. Komiteens tilråding

Komiteens tilråding I – IX og XI - XXI fremmes av en samlet komite, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre.

Komiteens tilråding X fremmes av komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentet og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak til lov

om endringer i folketrygdloven, sosialtjenesteloven og enkelte andre lover

I

I lov 13. desember 1946 nr. 21 om krigspensjonering for militærpersoner endres i § 1 andre ledd første punktum henvisningen til «lov 17. juli 1953 nr. 29 om verneplikt» til «forsvarsloven».

II

I lov 26. april 1947 nr. 1 om 1 og 17 mai som høgtidsdager skal § 3 tredje ledd første punktum lyde:

Fagforening som har innstillingsrett etter *arbeidstvistloven § 39 første ledd*, kan slutte tariffavtale som avviker fra bestemmelsene i første ledd og fra føresegner fastsatt etter annet ledd.

III

I lov 3. desember 1948 nr. 7 om pensjonstrygd for sjømenn endres i § 28 nr. 1 tredje ledd første punktum ordet «folketryden» til «folketrygden».

IV

I lov 6. juli 1951 nr. 4 om Norges Krigsskaderåd endres i § 2 sjuende ledd andre punktum «lov av 17. juli 1953 nr. 3» til «lov 17. juli 1953 nr. 2».

V

I lov 17. juli 1953 nr. 2 om erstatning for krigsskade på eiendom og interesse gjøres det følgende endringer:

I § 19 andre punktum skal henvisningen til «forordning av 12. mars 1790» endres til «panteloven § 1-5».

I § 25 første ledd andre punktum og § 30 første ledd andre punktum skal ordet «forsikringsloven» endres til «finansforetaksloven».

VI

I lov 12. desember 1958 nr. 10 om yrkesskadetrygd oppheves § 47 tredje ledd.

VII

I lov 22. juni 1962 nr. 12 om pensjonsordning for sykepleiere endres i § 31 fjerde ledd første punktum ordet «Sosialdepartementet» til «departementet».

VIII

I lov 16. desember 1966 nr. 9 om anke til Trygderetten § 25 første ledd andre punktum skal ordet «tilleggs-kjennelse» endres til «tilleggskjennelse».

IX

I lov 29. april 1988 nr. 21 om ferie gjøres følgende endringer:

§ 9 nr. 3 tredje ledd skal lyde:

På de vilkår som følger av §§ 6 og 7, kan arbeidsgiver legge feriefritid for ett år til tid hvor arbeidstaker utfører førstegangstjeneste i Forsvaret i henhold til *forsvarsloven*.

§ 10 nr. 1 tredje ledd skal lyde:

Feriepengegrunnlaget skal fremgå av sammenstilling som sendes arbeidstaker etter *skatteforvaltningsforskriften § 7-12-2 andre ledd*.

§ 10 nr. 5 første ledd bokstav a skal lyde:

a) pliktig militærtjeneste i henhold til *forsvarsloven*,

§ 11 nr. 5 andre ledd skal lyde:

Det kan gjøres fradrag i utbetaling etter reglene i nr. 3 andre ledd.

§ 11 nr. 6 skal lyde:

(6) (Utbetaling fra solidaransvarlig etter allmenngjøringsloven, arbeidsmiljøloven og statsansatteloven)

Der solidaransvarlig oppdragsgiver utbetaler arbeidsvederlag til arbeidstaker i medhold av allmenngjøringsloven § 13, utbetales feriepenge av arbeidsvederlaget samtidig. Det samme gjelder der solidaransvarlig innleier utbetaler arbeidsvederlag til innleid arbeidstaker i medhold av arbeidsmiljøloven § 14-12 c og *statsansatteloven § 11 sjette ledd*.

X

I lov 6. mai 1988 nr. 22 om lønnsplikt under permittering gjøres følgende endring:

§ 3 første ledd første punktum skal lyde:

En arbeidsgiver har plikt til å betale permitteringslønn og annet arbeidsvederlag i en arbeidsgiverperiode på 15 dager (arbeidsgiverperiode I).

XI

I lov 23. august 1996 nr. 63 om allmenngjøring av bestemmelser i tariffavtale om europeiske samarbeidsutvalg m.v. skal § 2 første ledd andre punktum lyde:

Vilkåret er at krav om slik allmenngjøring er framsatt av en arbeidstaker- eller arbeidsgiverorganisasjon som er part i avtalen og har innstillingsrett etter *arbeidstvistloven § 39*.

XII

I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd gjøres følgende endringer:

§ 2-4 første ledd første punktum skal lyde:

Bestemmelsene i EØS-avtalens vedlegg VI nr. 1 og 2 (*forordning (EF) nr. 883/2004 og forordning (EF) nr. 987/2009*) får tilsvarende anvendelse på en arbeidstaker mv. som er omfattet av EØS-avtalens personkrets og som arbeider med leting etter eller utvinning av olje, gass eller andre naturressurser på den norske delen av kontinentalsokkelen, som om vedkommende hadde arbeidet på norsk territorium.

§ 2-6 andre ledd første punktum skal lyde:

Ved yrkesskade (kapittel 13) har et medlem som nevnt i første ledd rett til stønad ved helsetjenester etter kapittel 5, sykepenge etter kapittel 8, *arbeidsavklaringspenge etter kapittel 11, tilleggsstønader etter kapittel 11 A og uføretrygd etter kapittel 12*.

§ 2-9 første ledd bokstav b skal lyde:

b) stønad og pensjon etter kapitlene 4 (arbeidsløshet), 6 (grunnstønad og hjelpestønad), 7 (gravferd), 11 (*arbeidsavklaringspenge*), 11 A (*tilleggsstønader til arbeidsrettede tiltak*), 12 (uføretrygd), 15 (enslig mor eller far), 16 (tidligere familiepleier), 17 (gjenlevende ektefelle), 18 (barnpensjon), 19 (alderspensjon) og 20 (ny alderspensjon), eller

§ 2-13 første ledd skal lyde:

For en person som har bosatt seg i Norge etter 1992, og som mottar en utenlandsk pensjonsytelse som svarer til *minste pensjonsnivå* for enslige (§ 19-8 sjette ledd bokstav a), omfatter medlemskapet ytelse etter kapitlene 6, 12, 16, 17, 18, 19 og 20 bare i perioder da vedkommen-

de har pensjonsgivende inntekt eller mottar pensjon fra folketrygden.

§ 3-2 første ledd skal lyde:

Grunnpensjonen fastsettes på grunnlag av trygdetid (§§ 3-5 og 3-7), og er uavhengig av tidligere inntekt.

§ 3-5 fjerde ledd bokstav b andre punktum skal lyde:

Bestemmelsene i § 12-12 tredje ledd andre punktum gjelder tilsvarende.

§ 3-7 første ledd bokstav a andre punktum skal lyde:

Reglene i § 12-12 tredje og fjerde ledd gjelder ved fastsettelsen av framtidig trygdetid.

§ 3-14 første og andre ledd skal lyde:

Når et medlem mottar hel uføretrygd (§ 12-10), regnes opptjente pensjonspoeng (§ 3-13) ved at den pensjonsgivende inntekten divideres med grunnbeløpet.

Når et medlem mottar gradert uføretrygd (§ 12-10), gjøres det først et fradrag i den pensjonsgivende inntekten med en så stor prosent av grunnbeløpet som svarer til den gjenværende arbeidsevnen. Deretter beregnes pensjonspoengene ved at differansen divideres med grunnbeløpet.

§ 3-15 første ledd andre punktum skal lyde:

Som pensjonsgivende inntekt regnes også inntekt som omfattes av lov 29. november 1996 nr. 68 om skatt til Svalbard § 3-2 fjerde ledd b.

§ 3-17 femte og sjette ledd skal lyde:

For tidsrommet fra uføretidspunktet, se § 12-8, til uføretrygd blir utbetalt, godskrives det pensjonspoeng dersom opptjente pensjonspoeng på grunnlag av pensjonsgivende inntekt etter § 3-13 er lavere, se også § 3-14 femte ledd. Det skal likevel ikke regnes med pensjonspoeng etter tredje ledd for år før medlemmet fyller 20 år.

Dersom medregning av framtidig trygdetid for uføretrygden er begrenset på grunn av utenlandsopphold etter fylte 16 år, godskrives det pensjonspoeng til og med det siste året vedkommende har fått framtidig trygdetid for.

§ 3-24 andre ledd bokstav e skal lyde:

e) mottar avtalefestet pensjon som det godskrives pensjonspoeng for, se § 3-19.

I innholdsfortegnelsen i kapittel 4 skal tolvte strekpunkt lyde:

– dagpenger til særskilte grupper står i §§ 4-18 og 4-19

§ 4-3 andre ledd første punktum skal lyde:

For at medlemmet skal få rett til dagpenger, må vanlig arbeidstid være redusert med minst 50 prosent.

§ 4-4 første ledd skal lyde:

For å få rett til dagpenger må medlemmet

- a) i *de siste tolv avsluttede kalendermånedene* før det søkes om stønad ha hatt en brutto arbeidsinntekt som minst svarer til 1,5 ganger grunnbeløpet på søknadstidspunktet, eller
- b) i løpet av de siste *36 avsluttede kalendermånedene* før det søkes om stønad ha hatt en brutto arbeidsinntekt som minst svarer til 3 ganger grunnbeløpet på søknadstidspunktet.

§ 4-4 fjerde ledd skal lyde:

Inntekt utbetalt i de 36 forutgående månedene før første søknadstidspunkt som har vært lagt til grunn i en full stønadsperiode, kan ikke legges til grunn for en ny periode.

§ 4-4 nytt femte ledd skal lyde:

Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om hva som skal regnes som de siste avsluttede kalendermånedene før søknadstidspunktet, og om hva som skal regnes som søknadstidspunktet etter bestemmelsene i dette kapitlet.

§ 4-6 første ledd tredje strekpunkt skal lyde:

– deltakelse i arbeidsmarkedstiltak,

§ 4-6 første ledd femte strekpunkt skal lyde:

– ulønnet arbeid som pålegges etter *sosialtjenesteloven*,

§ 4-10 første ledd bokstav b skal lyde:

b) har sluttet uten rimelig grunn,

§ 4-11 andre ledd skal lyde:

Dagpengegrunnlaget fastsettes ut fra medlemmets brutto arbeidsinntekt *de siste tolv avsluttede kalendermånedene* før han eller hun søker om stønad, eller får fastsatt nytt dagpengegrunnlag etter bestemmelsene i § 4-16 første ledd, andre og tredje punktum. Dersom det gir et høyere grunnlag, fastsettes dagpengegrunnlaget i stedet ut fra gjennomsnittlig brutto arbeidsinntekt i *de siste 36 avsluttede kalendermånedene før søknadstidspunktet*. Dagpenger under arbeidsløshet etter dette kapitlet, sykepenger etter kapittel 8, omsorgspenger, pleiepenger og opplæringspenger etter kapittel 9 og svanerskapsenger og foreldrepenger etter kapittel 14 tas også med i dagpengegrunnlaget når rett til stønad er opptjent som arbeidstaker.

§ 4-12 første ledd første punktum skal lyde:

Dagpengene utbetales for fem dager *per* uke.

§ 4-13 første ledd bokstav a skal lyde:

- a) delvis arbeidsløs og får mindre arbeidsinntekt fordi arbeidstiden *per* uke er blitt redusert,

§ 4-13 andre ledd skal lyde:

Graderte dagpenger ytes bare når vanlig arbeidstid i meldeperioden (se § 4-8) er redusert med minst 50 prosent i forhold til medlemmets vanlige arbeidstid (se § 4-3 annet ledd).

§ 4-15 første ledd skal lyde:

Det ytes hele eller graderte dagpenger i en full stønadperiode på til sammen 104 uker til medlem som har hatt arbeidsinntekt, jf. § 4-4, på minst 2 ganger grunnbeløpet i de siste tolv månedene eller i gjennomsnitt av de siste 36 månedene før søknadstidspunktet. Dersom inntekten har vært lavere enn 2 ganger grunnbeløpet, utgjør full stønadperiode 52 uker.

§ 4-15 andre ledd skal lyde:

I de tilfeller graderte dagpenger beregnes på grunnlag av lengre perioder enn en meldeperiode (se § 4-13 fjerde ledd), medregnes alle uker i beregningsperioden i forhold til bestemmelsene i første ledd.

§ 4-25 første ledd bokstav d skal lyde:

- d) foreldrepenger eller svangerskapsenger etter lovens kapittel 14.

§ 4-26 andre ledd skal lyde:

Ved samordning etter foregående ledd skal dagpenger likevel ikke reduseres i større utstrekning enn at summen *per* uke av dagpenger og de ytelsene det samordnes med, minst svarer til 3 prosent av grunnbeløpet.

I innholdsfortegnelsen i kapittel 5 skal nytt tolvte strekpunkt lyde:

- *stønad til helsetjenester i annet EØS-land står i § 5-24 a*

Nåværende tolvte og trettende strekpunkt blir trettende og nytt fjortende strekpunkt.

§ 6-3 første og andre ledd skal lyde:

Grunnstønad ytes til et medlem som på grunn av varig sykdom, skade eller lyte, har nødvendige ekstrautgifter

- a) til drift av tekniske hjelpemidler
- b) til transport, herunder drift av medlemmets bil
- c) til hold av førerhund
- d) til teksttelefon og i særlige tilfeller til vanlig telefon
- e) ved bruk av proteser, støttebandasje o.l.

- f) på grunn av fordyret kosthold ved *nødvendig spesialdiett som er vitenskapelig dokumentert og alminnelig anerkjent i medisinsk praksis for den aktuelle diagnosen*

- g) som følge av slitasje på klær og sengetøy

- h) til hold av servicehund gitt med hjemmel i *forskrift Det kan gis grunnstønad på grunn av fordyret kosthold til personer med non-cøliaki glutenintoleranse.*

Nåværende andre til fjerde ledd blir tredje til nytt femte ledd.

§ 8-22 andre ledd første punktum skal lyde:

Beløpet, med renter, kan *inndrives av Innkrevingscentralen for bidrag og tilbakebetalingskrav* etter bestemmelsene i bidragsinnkrevingsloven.

§ 8-35 andre og tredje ledd skal lyde:

Sykepengegrunnlaget skal svare til den pensjonsgivende årsinntekten som beregnes på grunnlag av gjennomsnittet av *den pensjonsgivende årsinntekten* som er fastsatt for de tre siste årene. *Den pensjonsgivende årsinntekten for det enkelte året skal reguleres i samsvar med grunnbeløpet på sykmeldingstidspunktet. Ved beregningen skal det for det enkelte året bare tas med en tredel av inntekten mellom seks og tolv ganger grunnbeløpet. Inntekt over tolv ganger grunnbeløpet tas ikke med.*

Dersom medlemmets arbeidssituasjon eller virksomhet er varig endret, og denne endringen medfører at den pensjonsgivende årsinntekten avviker mer enn 25 prosent fra den inntekten som er beregnet etter andre ledd, fastsettes sykepengegrunnlaget ved skjønn ut fra den pensjonsgivende årsinntekten som kan godtgjøres på sykmeldingstidspunktet. *Det gjelder også for et medlem som har blitt yrkesaktiv i løpet av de siste tre årene.*

§ 8-36 første ledd bokstav a skal lyde:

- a) sykepenger med 75 prosent av sykepengegrunnlaget fra første sykedag,

§ 8-39 fjerde ledd skal lyde:

Sykepengene fra forsikringen ytes på grunnlag av den inntekten som *medlemmet har hatt som frilanser, fastsatt etter § 8-38 femte ledd.*

§ 8-48 andre ledd skal lyde:

Den som samtidig fyller vilkårene for sykepenger og for arbeidsavklaringspenger, har rett til den høyeste av ytelsene, jf. § 11-27 første ledd.

§ 8-49 tredje ledd skal lyde:

Til et medlem som mottar *tiltakspenger etter* forskrift 4. november 2013 nr. 1286 om tiltakspenger mv., og som fyller kravet til minste arbeidsinntekt i § 4-4,

ytes det sykepenger fra og med dagen etter at tiltakspengene opphører.

I innholdsfortegnelsen i kapittel 10 skal andre strekpunkt lyde:

- generelle vilkår står i §§ 10-3 og 10-4

§ 13-2 andre ledd første strekpunkt oppheves.

Sjette strekpunkt skal lyde:

- arbeidsavklaringspenger står i § 11-22

Nåværende andre til ellefte strekpunkt blir første til tiende strekpunkt.

§ 18-3 tredje ledd andre punktum skal lyde:

Det samme gjelder barnpensjon etter unntaksbestemmelsene for flyktninger, og tilleggspensjon som etter § 18-5 andre ledd gis til foreldreløse barn på grunnlag av bestemmelsene for unge uføre i § 3-22 og § 12-3 tredje ledd.

I innholdsfortegnelsen i kapittel 19 skal nytt sjette strekpunkt lyde:

- *overgang fra uføretrygd til alderspensjon for personer født i 1944 til 1953 står i § 19-9 a*

Nåværende sjette til syttende strekpunkt blir sjuende til attende strekpunkt.

«Alderspensjon» i siste strekpunkt endres til «alderspensjon».

Innholdsfortegnelsen i kapittel 20 skal lyde:

Bestemmelser om

- formål og virkeområde står i § 20-1
- alder står i § 20-2
- sammensetning av alderspensjon står i § 20-3
- pensjonsbeholdning står i § 20-4
- pensjonsopptjening på grunnlag av pensjonsgivende inntekt står i § 20-5
- pensjonsopptjening ved avtjening av førstegangstjeneste står i § 20-6
- pensjonsopptjening for dagpengemottakere står i § 20-7
- *pensjonsopptjening* for mottakere av uføretrygd står i § 20-7 a
- pensjonsopptjening ved omsorgsarbeid står i § 20-8
- garantipensjon står i §§ 20-9, 20-10 og 20-11
- levealdersjustering, nøytralt uttak og delingstall står i §§ 20-12 og 20-13
- uttak av alderspensjon står i § 20-14
- vilkår for uttak av alderspensjon før 67 år står i § 20-15
- omregning av pensjon ved endring i pensjonsgrad står i § 20-16

- omregning av pensjon ved opptjening mv. etter pensjonsuttak står i § 20-17
- regulering av pensjonsbeholdning og pensjoner står i § 20-18
- alderspensjon til årskullene 1954–1962 står i § 20-19
- gjenlevendetillegg til årskullene 1954–1957 ved uttak av alderspensjon til og med 2019 står i § 20-19 a
- garanti for opptjente rettigheter står i § 20-20
- pensjon opptjent før 1. januar 2010 står i § 20-21
- *alderspensjon* under institusjonsopphold og straffegjennomføring står i §§ 20-22 og 20-23

§ 20-7 første ledd skal lyde:

Et medlem som mottar dagpenger etter kapittel 4, får pensjonsopptjening på grunnlag av inntekt som omfattes av § 4-11 andre ledd.

I innholdsfortegnelsen i kapittel 21 skal fjerde strekpunkt lyde:

- innhenting og utveksling av opplysninger mv. står i §§ 21-4 til 21-4 d

Siste strekpunkt skal lyde:

- forskrifter står i § 21-17

§ 21-10 tredje ledd skal lyde:

Departementet kan gi forskrifter om at underretning om vedtak ikke behøver å gis når vedtaket gjelder stans av dagpenger under arbeidsløshet etter kapittel 4 eller arbeidsavklaringspenger *etter kapittel 11* eller tilleggsstønader *etter kapittel 11 A* av grunner som er åpenbart kjent for medlemmet, og det er gitt forhåndsorientering om at retten til ytelsen bortfaller i slike tilfeller, eller om vedtak i etteroppgjør for uføretrygd etter kapittel 12 når vedkommende ikke har innsigelser til varselet om etteroppgjøret.

§ 21-12 fjerde ledd andre punktum skal lyde:

Slike vedtak kan påklages etter reglene i forvaltningsloven kapittel VI til nærmeste overordnede organ eller til det organ som Arbeids- og velferdsdirektoratet bestemmer eller til Nasjonalt *klageorgan* for helsetjenester.

I innholdsfortegnelsen i kapittel 22 skal åttende strekpunkt lyde:

- utbetaling til *Nav-kontor* o.a. står i § 22-6

Kommaet i første, tiende og trettende strekpunkt fjernes, samt punktumet etter siste strekpunkt.

§ 22-2 andre ledd første punktum skal lyde:

Departementet gir forskrifter om direkte oppgjør og om adgang for *Arbeids- og velferdsetaten* og Helsedirektoratet til å nekte direkte oppgjør.

§ 22-7 andre punktum skal lyde:

Utbetaling av ytelsen kan i tilfelle utsettes i opptil tre uker, med mindre annet følger av lov om samordning av pensjons- og trygdeytelser § 28 og forskrift gitt i medhold av denne bestemmelsen.

§ 22-10 andre ledd bokstav c og d skal lyde:

- c) opplæringspenger ved kurs for et medlem med omsorg for et funksjonshemmet barn (§ 9-14)
- d) pleiepenger for pleie av barn og nærstående (§§ 9-10 til 9-13)

§ 22-10 fjerde ledd bokstav a og b skal lyde:

- a) stønad til bedring av funksjonsevnen (§§ 10-5 til 10-7)
- b) tilleggsstønader (*kapittel 11 A*)

§ 22-10 sjuende ledd andre punktum skal lyde:

Departementet gir forskrifter om utbetaling og kontroll av dagpenger under arbeidsløshet *etter kapittel 4 og arbeidsavklaringspenger etter kapittel 11.*

§ 22-12 andre ledd fjerde punktum skal lyde:

Uføretrygd til en person som i en periode ikke har hatt utbetalingsrett etter § 12-10 tredje ledd, utbetales fra og med den måneden den pensjongivende inntekten blir redusert.

§ 22-13 fjerde ledd bokstav b skal lyde:

- b) Overgangsstønad til enslig mor gis for tidsrommet før fødselen dersom kravet blir satt fram innen tre måneder etter barnets fødsel, se § 15-8 første ledd tredje punktum.

§ 22-14 femte ledd første punktum skal lyde:

Trekk etter § 12-14, § 22-15 åttende ledd eller § 22-15 a sjette ledd eller avregning etter § 22-16 avbryter foreldelse.

I innholdsfortegnelsen i kapittel 23 skal tiende strekpunkt lyde:

- *folketrygdens midler* står i § 23-11

Kommaene etter første til niende strekpunkt og punktet etter tiende strekpunkt fjernes.

§ 23-10 tredje ledd skal lyde:

Tilskottet skal minst dekke utgiftene til ytelsene *etter §§ 3-22, 7-2 andre ledd, 10-6, 12-13 tredje ledd, 14-17 og 17-9 og kapitlene 6, 15 og 16 i denne loven, til tilbakebetaling etter barnelova § 80 og til bidragsforskott etter forskotteringsloven i den utstrekning utgiftene ikke blir dekket ved refusjon fra de bidragspliktige.*

Innholdsfortegnelsen i kapittel 25 skal lyde:

- Bestemmelser om
- arbeidsgiverregisteret og arbeidstakerregisteret står i § 25-1
- arbeidsgiverens plikt til å føre statistikk over sykefravær, utarbeide oppfølgingsplan og gjennomføre dialogmøte står i § 25-2
- gebyr og tvangsmulkt står i § 25-3
- særskilt meldeplikt for samboere står i § 25-4
- behandleres plikt til å delta i samarbeidsmøter står i § 25-5
- *tap av retten til å praktisere for trygdens regning* står i §§ 25-6 og 25-7
- *formell advarsel* står i § 25-7 a
- tilbakekreving av utlånte dokumenter står i § 25-8
- Arbeids- og velferdsetatens opplysningsplikt om forventet arbeidsinntekt står i § 25-9
- *arbeidsgivers opplysningsplikt* står i § 25-10
- opplysningsplikt overfor barnevernstjenesten står i § 25-11
- straff for å gi uriktige opplysninger og for ikke å gi nødvendige opplysninger står i § 25-12
- forsøksvirksomhet står i § 25-13
- forholdet til framtidig lovgivning står i § 25-14
- forskrifter står i § 25-15
- *unntak fra loven ved krise i freds- og krigstid* står i § 25-17

§ 25-13 andre ledd andre punktum oppheves.

XIII

I lov 10. desember 2004 nr. 76 om arbeidsmarkeds-tjenester skal § 8 første ledd tredje punktum lyde: Melding skal også gis ved masseoppsigelser eller permitteringer av arbeidstakere som omfattes av *statsansatteloven*.

XIV

I lov 17. juni 2005 nr. 62 om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. skal § 14-9 sjette ledd andre punktum lyde:

Ved beregning av ansettelsestid etter første punktum skal det ikke gjøres fradrag for arbeidstakers fravær.

XV

I lov 16. juni 2006 nr. 20 om arbeids- og velferdsforvaltningen skal § 7 andre ledd andre punktum oppheves.

XVI

I lov 18. desember 2009 nr. 131 om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen gjøres følgende endringer:

§ 25 andre ledd skal lyde:

Folketrygdens refusjonsrett etter *forskotteringsloven § 10* har fortrinnsrett overfor kommunens refusjonsrett etter første ledd.

§ 29 skal lyde:

§ 29. *Kvalifiseringsprogram*

Kvalifiseringsprogram gjelder for personer mellom 18 og 67 år med vesentlig nedsatt arbeids- og inntekts- evne og ingen eller svært begrensede ytelser til livsopp- hold etter folketrygdloven eller arbeidsmarkedsloven.

Rett til kvalifiseringsprogram forutsetter at søkeren har gjennomgått en arbeidsevnevurdering og at tett og koordinert bistand gjennom deltakelse i programmet vurderes som hensiktsmessig og nødvendig for å styrke vedkommendes mulighet for deltakelse i arbeidslivet.

Kommunen er ikke forpliktet til å innvilge program dersom det på grunn av forhold ved søkeren vil være ufor- holdsmessig byrdefullt å tilby et program.

Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om retten til kvalifiseringsprogram og om bruken av ar- beidsevnevurderinger.

§ 30 skal lyde:

§ 30. *Kvalifiseringsprogrammets innhold*

Innholdet i kvalifiseringsprogrammet skal tilpasses den enkeltes behov og forutsetninger. Den vesentlige delen av programmet skal bestå av tiltak som direkte for- ventes å styrke deltakers muligheter for overgang til ar- beid etter endt program. Programmet kan også inneholde tiltak som kan være med på å støtte opp under og forbe- rede overgang til arbeid. Det kan settes av tid til aktivite- ter som bedrer deltakers helse.

Programmet skal være helårig og på full tid. Inntil 50 prosent stilling eller gjennomføring av læretid kan kom- bineres med fortsatt deltakelse i kvalifiseringsprogram- met. Summen av inntektsgivende arbeid og andre akti- viteter innenfor programmet skal minst utgjøre full tid.

Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om programmets innhold.

§ 32 skal lyde:

§ 32. *Programmets varighet*

Kvalifiseringsprogrammet gis så lenge deltakeren oppfyller vilkårene i § 29, men ikke lenger enn to år. Når særlige grunner tilsier det, kan programmet forlenges med inntil ett år. Godkjent permisjon og opphold etter vedtak om avbrudd, jf. § 34 første ledd, regnes ikke med i pro- grammets varighet.

Departementet kan i forskrift fastsette nærmere regler om varigheten av kvalifiseringsprogrammet.

§ 34 skal lyde:

§ 34. *Avbrudd i og avslutning av program*

Kommunen kan avbryte programmet for en periode eller avslutte programmet dersom det er saklig begrunnet i forhold ved deltakeren. Programmet skal avsluttes når det er sannsynlig at deltakeren ikke vil gjenoppta delta- kelsen i programmet. Kommunen skal også avslutte pro- grammet dersom det har vært avbrutt i ett år.

Programmet kan ikke avsluttes på grunn av fravær knyttet til ordinært arbeid, fødsel eller adopsjon det første året etter fraværets start.

§ 35 første ledd skal lyde:

For den tiden en person deltar i kvalifiseringspro- gram, har vedkommende rett til kvalifiseringsstønad. En person har ikke rett til kvalifiseringsstønad i perioden programmet er avbrutt etter § 34 første ledd.

§ 36 skal lyde:

§ 36. *Reduksjon i kvalifiseringsstønad ved fravær*

Ved fravær reduseres kvalifiseringsstønaden tilsva- rende. Det gjelder ikke ved fravær som skyldes sykdom el- ler andre tvingende velferdsgrunner, og som det er gitt til- latelse til.

Departementet kan i forskrift fastsette nærmere regler om når det kan gis tillatelse til fravær med stønad etter første ledd annet punktum.

§ 37 skal lyde:

§ 37. *Samordning mellom kvalifiseringsstønad og ar- beidsinntekt mv.*

I den utstrekning en deltaker i kvalifiseringspro- gram har inntektsgivende arbeid eller lærlingelønn, re- duseres stønaden inkludert barnetillegg tilsvarende, be- regnet i forhold til antall timer med inntektsgivende ar- beid eller gjennomføring av læretid. Stønaden reduseres ikke på grunn av mottatte barnebidrag.

§ 38 andre ledd oppheves. Nåværende tredje ledd blir andre ledd.

XVII

I lov 16. desember 2011 nr. 60 om pensjonsordning for stortingsrepresentanter og regjeringsmedlemmer § 9-1 andre ledd og § 9-2 første ledd bokstav a skal henvisnin- gen til «lov 6. desember 1981 nr. 61 om pensjonsord- ning for stortingsrepresentanter» endres til «lov 12. juni 1981 nr. 61 om pensjonsordning for stortingsrepresen- tanter».

XVIII

I lov 27. januar 2012 nr. 9 om arbeidstvister § 58 første, fjerde og femte ledd skal «Høyesteretts ankeutvalg» er- stattes av «Høyesterett».

XIX

I lov 6. juni 2014 nr. 19 om stans i utbetalinga av offent- lege ytingar og barnebidrag når ein av foreldra har bort- ført eit barn til utlandet skal § 8 lyde:

§ 8. *Innhenting av opplysningar i saker om å halde tilbake ytingar og barnebidrag*

Ved handsaminga av saker etter § 7 kan organet som skal treffe avgjerda, krevje opplysningar frå instans-

ar og personar som er nemnde i folketrygdloven § 21-4 første leddet. Det er eit vilkår at opplysningane er naudsynte for *avgjerda*.

Ein kan til vanleg berre hente inn opplysningar om

- a. namn, adresse, *fødselsdato*, slektskap og sivilstatus,
- b. staden der barnet og bortføraren oppheld seg og tilhøva som dei lever under,
- c. den fysiske og psykiske helsa til barnet og bortføraren og særlege behov og utgifter knytte til helsetilstanden deira,
- d. bortføraren si inntekt og økonomi medan bortføringa varar, og
- e. tilhøva mellom foreldra og barnet.

Ein kan berre hente inn opplysningane som er nemnde i andre leddet bokstavane b, c og e dersom ein ikkje kan skaffe opplysningane på anna vis.

Organ som tek del i handsaminga av ei barnebortføringssak, skal gje opplysningar etter paragrafen her av eige tiltak.

Dei som skal gje opplysningar etter paragrafen her, skal gjere dette utan hinder av teieplikt og utan godtgjersle.

XX

I lov 5. april 2017 nr. 15 om endringer i folketrygdloven (endret fastsetting av grunnlaget for sykepengar, foreldrepengar og pleiepengar mv.) skal § 8-38 femte ledd lyde:

Sykepengegrunnlaget for frilansere fastsettes etter reglene i § 8-28 første, andre og tredje ledd bokstav a og b, § 8-29 og § 8-30 *første til tredje ledd*.

XXI

1. Endringen i folketrygdloven § 6-3 trer i kraft 1. mars 2019.
2. Endringene i folketrygdloven §§ 4-4, 4-11 og 4-15 første ledd trer i kraft 1. juli 2019.
3. De øvrige endringene trer i kraft 1. januar 2019.

Oslo, i arbeids- og sosialkomiteen, den 3. desember 2018

Erlend Wiborg

leder

Heidi Nordby Lunde

ordfører